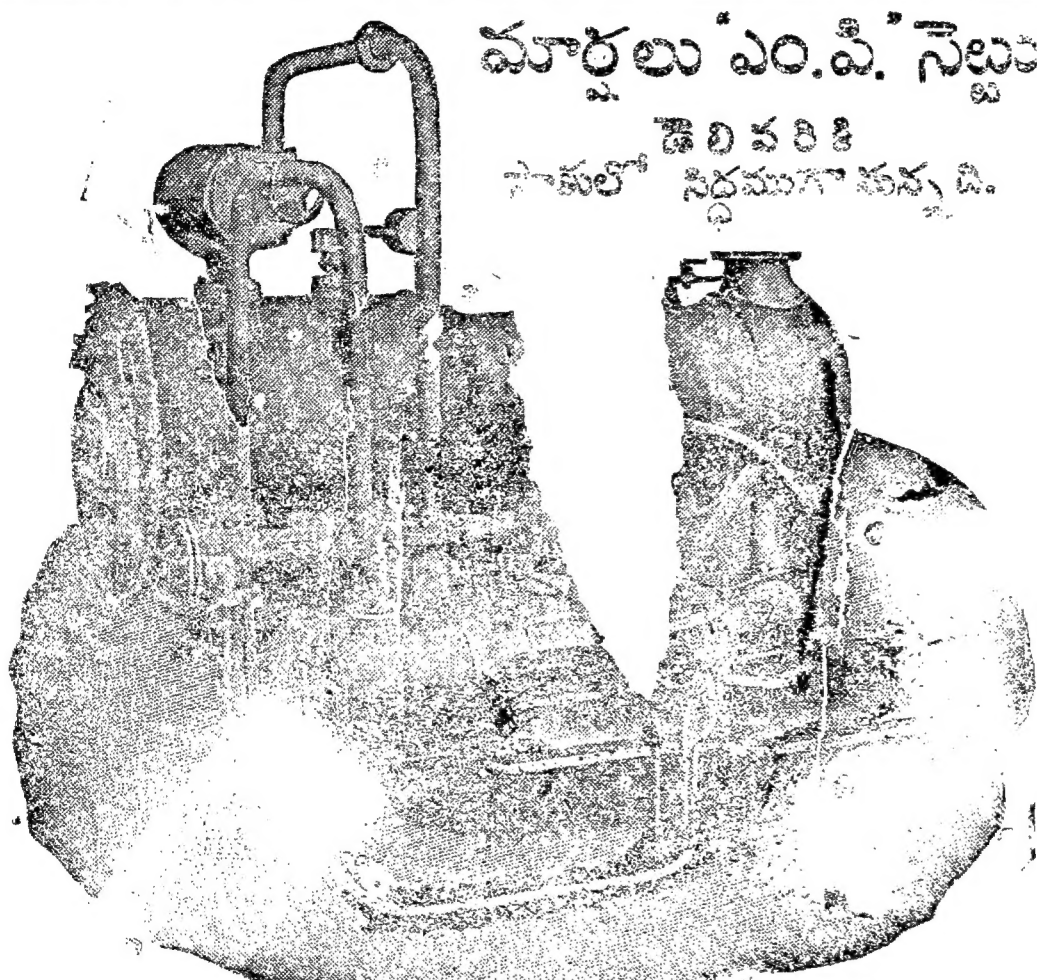

భారతీయ ప్రతినిధి

310214 ప్రతినిధి నము ప్రకటింపబడును.

Vol. 5. } జెన్న పట్టణము 1921 వ సం॥ నవంబరు నెల 2 తేది బుధవారము } No. 175.
 సంపుటము. ౮ } చుక్కల నామ సంవత్సర శాస్త్రీక మాస శుద్ధ తృతీయ 3. } సంచిక. ౧౭౫

మార్బులు 'ఎం.పి.' నెట్టు

జెలివరికి
 గొట్టులో నిద్దముగా నున్నది.

చాయిలర్లు, ఎంజీను, నూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వైరింగు
 మొదలగువాటిలో పయిక ఉండవలసి మార్బులు 'ఎం. పి.' మార్కెట్ నెట్టు
 లోనివి వివరములను దరఖాస్తు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంఘనమునవలెను. 1806

మార్బులు గొట్టులో (ఇండియా) లిమిటెడ్

జాబ్ బిల్డింగ్, నూపర్ హీటర్, నెం. 9, సెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడా
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 సంత మాత్రమన నయమగును.
 సుబ్బం వెల 0-10-0 అనాలు

మోహినిలైలము

సీసా 1-5 0-12-0.

తాగురలైలము

దబ్బి 1-5 0-6-0

వండ్ల పొడి

దబ్బి 1-5 0-2-0

అమృతాంజనం డిస్కో,

బొంబాయి - మదరాసు.

బుల్డింగ్ మెషిన్ లోటా లు పూర్తి బుల్డింగ్ మెషిన్ లు కంపెనీవారిచే
 చేయబడ్డది. (30:8)

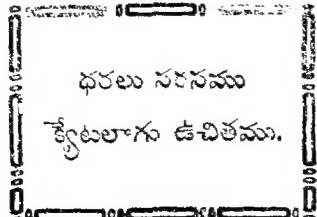

౧౨ నెంబరు.

శాశము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరుకును.

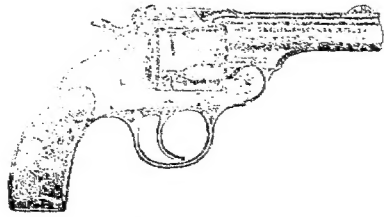
యం. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

సానానితములకు రివాల్వర్లు. ఆరు లేక ఎనిమిది లు యె
 క్కు-నవి. [స్టాటిస్టిక ౧౮౬౩ సం.

ధరలు సరసము
 కేటలాగు ఉచితము.

చిన్నవి. కేబుల్ లో కెట్టెలోగలిగినవి కూడ దొరుకును.

అరోగ్యములకు గాను

మీరు- 219

తక్షణమే

(ద్రావిడ రిపబ్లిక్ ఖిల్లా కుడను అవేక్షించక ఇప్పుడే మీకు
 ఒక ప్రతి "కౌముశాస్త్రము" వంపెదము.

త్వరకుదుడు!

వైద్యశాస్త్రి, మణిశంకర్ గోవిందజీ,
 ఆర్యసాగర యావభాషాశాస్త్రము, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఇకను శస్త్రమక్కరలేదు.

(8188)

శ్రీ దక్షిణవల్లూరు, ఉయ్యూరు (యస్టేట్) వంశాధిపతులచే పోషించబడుచున్న నేటిపు డాక్టరు అబ్దుల్ ఆజీజు సాహెబుచే నుపసిద్ధముగా తయారుచేయబడి అనేకయోగ్యతాపత్రములు దడవిన మందుల వివరము:-

1. సిల్వరు వస్త్రవస్త్రము— ఇది రావపుండ్లు, మేనా రణములు, కుభిరంబంధమైన రణములు, తుపాకిదెబ్బలు మున్నును, శరీరములో చిక్కుకున్న తుపాకిగుండ్లు, గాఢముక్కులు, యువముక్కులు వగైరాలు అపరేమనలేకనే బయటికి తీయటమే పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైరాలున్న, గోరునుట్లు, తామర, కంబుపుకెడ్డు, గజ్జి, కర్పాటి, మదమ నూలువగైరాలు అమోఘముగా పడుదును. యావత్తు దీర జంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును.

వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒక కేసుకు పావుతులంమందు సరిపోవును.

2. సిల్వరు లోషను— ఇది నోటిపూత, కాలిన పుండ్లు, రక్తనాళములనుండి కాయున్న రక్తము నాపుటకు పుష్కలముగాను, గోరీయాను మాపుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియగలదు.

వెల 1 అవున్సు బుడ్డి రు 1-0-0.

3. వాముకాటుకుమందు— బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియాత్ సులేమాని— ఇది యువాని శాస్త్రము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు యెరుపు, నీరుకాయట, దురద, కండ్లకలక, యెండ చూడలే తుండుట మొదలైన యావత్తు కండ్ల జబ్బులకు వ్యవాయోగ్యము.

బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలరామాత్రలు— i. మాత్రము 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. రేఖాచీఫరాకు అవున్సు సీసా రు 0-8-0. ఇది కలరావగైరా యావత్తు విరోచనములు, వాంతులు వగైరాలకు అమోఘముగా పనిచేయును.

6. పార్శ్వపునొప్పి వగైరా యావత్తు నొప్పి లకు మందు— వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0.

వై సుదహరించిన మందు లన్నియు బర్మా, వై నాదేశి ముల డాక్టరు పుంగీ అను ఒక మహామహానివలన కనిపెట్ట బడినవి.

ఇంకను వివరములు గోరువారు యీక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన బడయగలరు. వై సుదహరించిన మందులు పుష్కలము గించువిధము, అనుపానములు మందు పంపునపుడు తెలుప బడును.

Abdul Aziz Sahib,
Native Doctor
South Vallur and Vuyyur Estates
Thota-Vallur, Kistna District

నమకము (1842)

బంగారు, వెండిరత్నముల నగలును, ఇతరవస్తువులను వాడను యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి

గురుసామిశెట్టి కంపెనీ

25, వై నాబాబురోడ్, మదరాసు.

నగలు శాస్త్రముగాను భూచిత్రోదా సరియైన ధరలకు రక్షారుచేసి విక్రయించుట కుంచబడును. తయారున లేనివాటిని అనిశ్చయముగా ఆర్జునమేరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్జున యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్న వారి కలన మా నచ్చుకము తెలిసికొనవచ్చును.

వనోపదివరస్పర్శ

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క కలిమిని పోగొట్టుటయందు కేరెన్సిక గాంచినది. ధర 1-1-0
ఇండియా సిరోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు పులికముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్.
నెం 144 ఫననవాడీ బొంబాయి.

స్వరాజ్యగ్రంథములు

(1) స్వరాజ్యగీతములు

జనసామాన్యమున కింపుగ నుండునట్లు వ్రాయబడినది. 0-8-0

(2) స్వరాజ్యదత్తము

(శ్రీమతి సరళాదేవి చౌదురాణిగారి యావత్తానము నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు శైలి 12 ప్రతులు, రూ 1-0-0

(3) హైందవస్వరాజ్యము

(మహాత్మాగాంధీ విరచితము) స్వచ్ఛమగు వాడుక తెలుగున భావగంభీరమునకుంతయు చెడకుండ తర్జుమాచేయబడినది, 0-10-0

(4) స్వరాజ్యమేళరణ్యము

(సి.యస్. ఆంధ్రూసుగారి ఆమూల్యవ్యాసములు తెనిగించ బడినవి) ఇందలి పదములు ములుకులుగాని పలుకులు గావు. 0-8-0

(5) సహాయనిరాకరణతత్వము

0-4-0

ఇండియా ఏజెంసీ పీస్.
ప్రింట్ చేసిన, మదరాసు.

భృంగామలక తైలము
(వైద్యచింతామణి)

భృంగామలక తైలము:- శరీరుకు మద్దనచేసినను, ముక్కులో ప్రతిదివమును నశ్యముచేసినను, శిరోరోగములను బోగొట్టును.

భృంగామలక తైలము:- తలకు పట్టించిన కంటి రోగములను బోగొట్టును.

భృంగామలక తైలము:- అపస్తాంబోగమును ఉత్పాద రోగమును, కపరోగములను బోగొట్టును.

భృంగామలక తైలము:- తలవెండ్రుకలను తుమ్మె దలుకలె నట్లుగాచేయును.

4 బోన్సుల సీసా వెల రూ 1
1 పాను " " 3

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం.
మేనేజింగు డైరెక్టరు,
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)
19, హాల్స్ రోడ్,
మాంటు రోడ్ - మదరాసు.
(బుధ)

"గొప్పమార్పు"

ఆయుధశాసనమందు యిటీవల చేయబడిన మార్పు ప్రకారము ప్రతిమనుజుడును లైసెన్సు లేకయే సాధారణ మయిన కత్తులు స్వరక్షాకార్యములకు ఉంచుకొనవచ్చును. అట్టి కత్తి చేతికట్టయందు ఇముడ్చబడి బహు అందముగాను చేతికే తేలిక గాను ఉండునట్లు మన దేశమున తయారు చేయబడి స్వదేశ "కత్తి కట్టలు" అను పేర విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూచినయెడల దాని ప్రయోజనము మీకే తెలియగలదు. కావలసినవారు:

ఈ క్రింది చిరునామాదారులకు వ్రాసిన దొరకగలవు.
కొలదిమాత్రమే గలవు గనుక త్వరపడి వ్రాయుము.
పెద్దకత్తి కట్ట 1-కి రూ 6-8-0; చిన్నకత్తి కట్ట 1-కి 5-8-0
డబులు కట్టలు కొనువారికి ఒక కట్ట ఉచితముగా నీయబడును.
వలయువారు ఆర్డరుతోనూ ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు గా పంపవలెను.

పోస్టల్ వర్యురా ఖర్చులు కొనువారు భరించవలయును
మాతం శెట్టి కృష్ణారావు,
బెజవాడ.

(8079)

Vani Press, Bezvada.

(3077) తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూ, దేవనాగరి, అరవములో అచ్చు క ను లు, బైండువనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎంగ్రేవింగు రమ్యముగ సరసమైన ధరలకు చేయబడును.
కవర్లు, కార్డులు, కాగితములు చవుకగా దొరకును. ఒకసారి కరిషీంచి చూడండి.
వాణీ ప్రెస్, బెజవాడ.

స్వదేశ వాస్తవికత వస్తువులు.
గట్టి వని! వెల సరసము!!
ప్రకృతమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడు చున్న చిన్న, పెద్దనైజల మడతచాకులు, పేనా కత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడుచున్న అన్ని నైజల యిత్తడి కప్పతాళములు, ఇనుపకప్పతాళములు, మేలయిన ముగలికత్తులు, ఇత్తడి యినుముకలిసిన కప్పతాళ ములు, మంచి తాళములతో బందోబస్తు చేయ బడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానులు మా కర్మాగారమున తయారు గనుచున్నది. (3081)
ధరభాగ్యము కుప్పిన ధరలు తెలుపబడును.
వర్తకులకు సరసమైన కమీషన్ నీయబడును.
తండ్రి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.,
"ఇండస్ట్రీస్" కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
వెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

కామినియా ఆయిల్ (రిబ్బర్డు)

తలవెండ్రుకలకు నూతన పొందర్లమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శక్తిని తలనూనెయందు కలపు. ముందును పోగొట్టును. శిరోజములకు కట్టు వంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. కని మెండ గుటువలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును. కామినియా ఆయిల్ తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్టమైనది. స్త్రీలకును పురుషు లకును, పెళ్ళిమందికి మహావశ్యకముమొనరిం చినది.
నేడు కీని నువ్వయిగించుచుండు.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 పి. పి. చార్జి 0-5-0 అణాణ.
మాడుబుడ్డు 2-10-0 పి. పి. చార్జి రు 0-12-0 అణాణ.
పి. పి. మణియార్లకు కమీషన్సు రు 0-2-0 ప్రత్యేకము.
సోల్ ఏజెంట్లు.
ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ.
155 బామ్బాయ్, బొంబాయి.
D 126 W 100.

మృత్యువరద !!

బాంబాయి } కె. జాన్ ఫన్,
22-8-20 } రైల్వే మినిష్టరు, ఇండియా గవర్నరు

ఆంధ్ర పత్రిక

1921-వ సం॥ నవంబరునెల 2-వ తేది

బుధవారము

కరాచీ విచారణ

కరాచీలో జరిగిడి విచారణలో నిన్నటిదినము

తీర్పు జెప్పిరి. ఆలీసాదరులపై నను, మాలానా హసేనుఆలీ, డాక్టరు కిన్హూ, పీర్ గులాం మజిద్, మాల్వీ ససార్ అహమ్మద్, గార్లపై నను ఇండియను పీసలుకోడ్డు 505 శెక్కునుక్రిందను, మహమ్మదాల్ గారిపై 505 శెక్కునుతోబాటు 117 శెక్కునుక్రిందను రెండువత్సరముల కఠినపు ఖయిదు శిక్షను విధించిరి. శారదాపీఠస్థులును జగద్గురు శంకరాచార్యులు నగు భారతి కృష్ణతీర్థులను నిర్దోషులని వదలివైచిరి. శిక్షితులను పీసలకోడ్డు 120, 131 శెక్కులలోని కుట్రనేరముక్రింద విచారించిరిగాని, ఆ నేరము ఋజువుకాలేదని తీర్పు జెప్పిరి. కరాచీలో జరిగిన కిలాఫాత్ తీర్మానముకొరకు, కిలాఫాత్ నాయకులు శిక్షితు లయిరని, గ్రహించవచ్చును. ఈ తీర్మానము, కేవల మతసంబంధ మయినది. ఇస్లాం మతవిధిని నిరూపించుచున్నది. మహమ్మదీయ మతస్థులు పలువు రాసభకు విచ్చేసి, ఈ తీర్మానము నామోదించిరి. మహమ్మదాల్ ప్రభృతుల అరెస్టునకు బిమ్మట, దేశమునందన్ని ప్రాంతములలో కరాచీ తీర్మానము ఆమోదించబడుచున్నది. వేనకువే లీ తీర్మానముపై సంతకముల జేయుచున్నారు. కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీవారి తీర్మానము నామోదించి, తీర్మానమును దేశము ఆమోదించవలె నని కోరినది. కరాచీ తీర్మానము పీసలకోడ్డుక్రింద నేరమయినచో, భారతీయులలో ననేకులు నేరము గావించి రని తలంపవలసి వచ్చును. దేశమంతయు నేరము గావించె నని ఎంచుట అసభ్యముగ దోషకమానదు. ప్రజాభిప్రాయము ఈతీరున వ్యక్తమైనపుడు, కేసు సెషన్సుకోర్టుకు రాకముందు కరాచీ విచారణను మానివైచి, కిలాఫాత్ నాయకులను వదలివైచుట సమంజసముగ నుండెడిది. అందుకుమారుగ, విచారణను పట్టుదలతో జరిగించిరి. 117 శెక్కునుక్రింద సిపాయిలను తిరుగడియుటకును, 505 శెక్కునుక్రింద వారిని తమ విద్యుక్తధర్మమును నెరవేర్చుకుండ ప్రోద్బలము చేయుటకును, ప్రయత్నించినట్లు, శిక్షలను విధించిరి.

కుట్రనేరముక్రిందకు వీరిని దీసికొనివచ్చుటకు జేసిన ప్రయత్నములు విఫలము లయ్యెను. ఈ నేరము స్థాపిత మయినచో ద్వీపాంతరవాసశిక్షకు తక్కువశిక్షను విధించుటకు వలనవలెడిదిగాదు. కిలాఫాత్ నాయకులలో ప్రధానులగువారికి రెండు వత్సరములవరకు స్వాతంత్ర్యనిరోధము గలిగినది. వారు కిలాఫాత్, స్వరాజ్యందోళనములయందు పాల్గొనుట కికముందు వీలుండదు. అందువలన సియ్యద్దముములకు బలముతగ్గునాతగ్గుటకుమారుగ, నది మరింత హెచ్చగునని ప్రస్తుతపరిస్థితులు దెలుపుచున్నవి. శిక్షలబొందినవారికి, అధైర్యము లేదు. తమస్థానము నితరు లాక్రమించి, ఈయ్యద్దముములను కొనసాగించెదరనునిందువిశ్వాసముతో కారాగృహములకు జనిరి. తమ శిక్ష ముగియులోపల స్వరాజ్యము సిద్ధించు నని, మహమ్మదాల్ గారు

న్యాయాధిపతితో బలికెను. మహమ్మదీయ లీశిక్షల మూలమున, తమ సంకల్పమును మానుకొనరు. ప్రాసిక్యూషనులవలనను, శిక్షలవలనను, అందుకు బూనెడివారికి లాభ ముండవలయును. వీనిమూలమున, ప్రయోజనము లేకబోగా, దేశమున అశాంతి ఇంకను హెచ్చుచుండ, నిర్బంధములను విధించిన ఫలమేమి గలదు? మూలకారణమును తొలగించకుండ, బాహ్యచిహ్నములను రూపుమాపబ్రయత్నించుటవలన ప్రయోజన మేముండును? మహమ్మదీయులు తమమతవిశ్వాసమునకు భంగము కలిగెనని ఉద్బోషించుచుండునపుడు, వారికోర్కెల కనుగుణముగ తుర్కీ సమస్యను పరిష్కరించి యుండవలసివది. లేనిచో, తమ మతవిశ్వాసములను మహమ్మదీయులు కాపాడుకొనుటకు తగిన యధికారమును వారికి ప్రసాదించి యుండవలసివది. ఆయధికారము స్వరాజ్యసిద్ధివలనగాని గలుగదు. హిందూదేశ మనుభవించుచున్న సర్వవ్యాధులకును స్వరాజ్యమే మూలావధమైయుండగ, దానిని ప్రసాదించినచో ప్రజేచ్ఛ నెరవేరును. దేశమున సంతృప్తి పొడమును. స్వరాజ్యమును హిందువులును, మహమ్మదీయులును, జాతీయవాదులును, మితవాదులును, ఈరితిన జాతిమత వివక్షతలేక జనసామాన్యమంతయు గోరుచున్నది.

ఈ కోర్కెను వెంటనే సఫలపరచి, దేశమును సంతృప్తి కరుచుటకు మారుగ, నిర్బంధములకు గడంగి దేశమునందు అశాంతిని వెంచుట పాడియగునా? మహమ్మదాల్ ప్రభృతులు సాక్ష్య విచారణలో పాల్గొనలేదు. కాని, వారిచ్చిన స్టేటు మెంటులలోను, జ్యూరులకు దెలిపిన సంగతులలోను, తమపై నారోపింపబడిన నేరమున కాధారము లేదని వ్యక్తపరచిరి. బాంబాయి క్రానికల్ పత్రికలో ప్రచురింపబడిన వృత్తాంతము ప్రకారము, మత ధర్మమును మాత్రమే తాము ప్రతిపాదించితిమని మహమ్మదాల్ గారు తేటపరిచిరి. విక్టోరియా రాజ్య ప్రకటనము, మత స్వాతంత్ర్యము సంగీకరించినపుడు, మహమ్మదీయులు కురాను నేల యనుపరిపఘాడదని, వీరడిగిరి. కురాను శాస్త్రప్రతిపాదిత మగు ధర్మమును తాము తేటపరుచునపుడు, అయ్యది పీసలుకోడ్డు శెక్కులక్రింద నేరము గానేరదని, వీరు నివేదించిరి. భగవత్ప్రేమను ముందుగ నాచరింపవలెను. భగవానుని యాజ్ఞను ముందుగ నెరవేర్చవలెను. ఇట్టి ధర్మమును తాము బోధించుచున్నపుడు, తమను శిక్షకు పాత్రుల గావించుట ఆక్రమ మని, మహమ్మదాల్ గారు దెలిపిరి. మహమ్మదాల్ గారు తమ కాధారముగ కురానువాక్యముల నుదహరించిరి. మతరక్షణకు సంబంధించిన సందర్భములలో, మహమ్మదీయులు మహమ్మదీయులతో పోరాడవచ్చునని, ఆలీగారంగీకరించిరి. సరిహద్దులలో పోరాట మున్నపుడేమి, దేశములో తిరుగుబాటు జరిగినపుడేమి, మహమ్మదీయనైసికులు పోరాడవచ్చుననియు, మతనియమమునకు భంగకరముగమాత్రము పోరాడజనదనియు, వీరు నుడివిరి. కురాను మతగ్రంథము ననుసరించి, మహమ్మదీయుల ధర్మ మేమియో మాత్రమే తాము నూచించితిమని, మహమ్మదాల్ గారు జ్యూరులకు దెలిపిరి.

ప్రసంగాంతమున వారు జ్యూరులకు దెలిపిన విషయములు, భావగర్భితములుగ నున్నవి. ప్రపంచచారిత్రమున తమవిశ్వాసములకొర కెందరు బాధల ననుభవించిరో, సత్యముకొరకు ఎంతటి కష్టముల పాలయిరో జూపుటకు నిదర్శనముల గనుజలయ్యు, భగవద్ధర్మము నాచరించుటలో

తాము సార్వభౌమునిపట్ల రాజద్రోహమునుగాని, వారియెడల కగునుగాని చూపుట లేదని, మహమ్మదాల్ గారు హెచ్చరించిరి. మతవిషయములకు భౌతిక శాసనములను వర్తింపజేయవీలులేదని, మిగిలిన నిందితులుగూడ జలికెరి. చార్జ్ షెర్ హిత్ మగు సహాయనిరాకరణోద్యమమును తా మవలంబించి, అహింసావ్రతమును కొనసాగించు చున్నట్లుల వారు నుడివిరి. షోకత్ ఆలీగారు తమప్రసంగమున దెలిపినసంగతులలో, అహింసావ్రతమును తా మవలంబించుటకు, హిందూదేశమును మరియొక ఐర్లండుదేశముగ మార్చు నుద్దేశించుకుండుటయే కారణ మనియు, స్వరాజ్యమును సామ్యపద్ధతులతో తాము సంపాదించ నెంచితిమనియు, తోడి మతస్థు లీమార్గము నతిక్రమింపకుండ పాలుబడితిమనియు, గాంధీమహాత్మునితో గలసి హిందూ మహమ్మదీయసఖ్యమును నెలకొల్పితిమనియు, ఎట్టి సందిగ్ధస్థితిలోనయినను మహాత్ముడే దేశమును సురక్షితముగ నడిపింపగల డనియు, నూచించిరి. జ్యూరులలో, భారతీయు లొక్కరుమాత్రము గలరు. వారయినను మహమ్మదీయమతస్థులు గారు. ఇట్టిస్థితిలో వారు కిలాఫాత్ నాయకుల దృక్పథమును తిన్నగ గ్రహించెదరనిగాని, వారు దెలిపినసంగతులను సానుభూతితో తిలకించెదరనిగాని తలంప వీలులేదు. ఇందుకు నిదర్శనముగ తాము నిందితుల మతవిశ్వాసములను ఆలోచనకు దేలేదని, జ్యూరుల లంగీకరించిరి. ఇట్టి స్థితిలో, విచారణలో గల లోపములను పరిశీంచుటవలన వృథాశ్రమ యగును

తమ మతవిశ్వాసములకొరకు కిలాఫాత్ నాయకులు అర్పణ జేసిరి. తమకు విధించినశిక్షను వారు సంతోషపూర్వకముగ గైకొనిరి. దేశమీ సందిగ్ధస్థితిలో నెటుల బ్రవర్తింపవలయునో ఢిల్లీ నగరమునందు నాల్గవతేదిన జరిగిడి అఖిలభారతీయ కాంగ్రెసుసంఘమునందు నిరూపింపబడును. దేశము తనవిద్యుక్తధర్మమును నెరవేర్చు ననుటకు సందియము లేదు. ఆవిషయ మటుండ, దండనములను విధించుటతో ప్రభుత్వమువారు సంతృప్తి జెందెదరా లేక, అశాంతి గల మూలకారణములను తొలగింప యత్నించెదరా యను ప్రశ్న యుదయించుచున్నది. నాయకుల స్వాతంత్ర్యము పరికట్టినను, ప్రజలే యీయ్యద్దముమును నడుప గలుగుదురు. స్వాతంత్ర్యాశయము ప్రజాసామాన్యమును ఉత్తేజవంతుల గావించుచున్నది. వారు నిరాకరణముతోబాటు నిర్మాణమునకు గూడ గడంగుచున్నారు. తమ యావేళ మెగిరిపోకుండ, దానిని నిర్మాణమునందు ప్రవేశ పెట్టుచున్నారు. స్వరాజ్యసాధనిర్మాణమునకు, స్వశక్తి నుపయోగించుచు, ధర్మమార్గము నతిక్రమింపకుండ కృషి నలుపుచున్నారు. నిర్బంధము లధిక మయినను, వారి కార్యోత్సాహ మతిశయించుచున్నది గాని తగ్గిపోవుట లేదు. అందుచే ప్రజల మనోరథ మీదేరక తప్పదు. ఈసంగతిని గుర్తించి ప్రజాశయములను సఫలము గావించుటకు ప్రభుత్వము వారు వెంటనే నేల పూనుకొనకూడదు? నిర్బంధ విధానము నేల యంతరింపజేయకూడదు? ఐర్లండు, ఈజిప్టు దేశసమస్యలను పరిష్కరించుటకు జూపెడి యాతురభావమును, హిందూదేశ సమస్యపరిష్కారముకట్ల ఆంగ్లదేశ మేల గనుపరుపకూడదు? ఆంగ్లదేశము ఇష్టపడినచో యిక్కార్యమును సులభముగ కొనసాగింపవచ్చును.

కిలాఫాత్ సమస్యను ఆంగ్లదేశము పరిష్కరింపనెంచిన, కాల మిపుడెంత ననుకూలముగనున్నదో కనుగొనవచ్చును. తుర్కీకి న్యాయము నలుకు

వలయునని, మహమ్మదీయ ప్రపంచము గాఢముగ వాంఛించు చున్నదనట తేటతెల్లము. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందున్న మహమ్మదీయుల సంఖ్య, మరియొకచోట లేనందున, కిలాఫాత్ సమస్యను పరిష్కరించుటకు ఆంగ్ల దేశ బాధ్యత మిగుల సధిక మని గ్రహించవలెను. తుర్కీని నిర్లక్ష్యపెట్టునం తటి దుస్థితిలో, నాదేశ మిప్పుడు లేదు. కెమెలిస్టుల ప్రయత్నములవలన, ఆంగ్లోరాష్ట్రభుత్వము తురుష్కజాతీయ శారవమును నిలువబెట్టుచున్నది. తురుష్కులు మరల తమకాళ్ళపై నిలువగలిగిరి. గ్రీనుదేశము ఆతుర్కీపై సన్ధ్యాయముగ దాడివెడలినను, క్రైస్తవజాతులు గ్రీనునకు ఎంతటిప్రోద్బల మొసగినను, తురుష్కుల హస్తములలో గ్రీకులు దెబ్బతినిరి. గ్రీకులవిజృంభణ మడగిపోయెను. గ్రీనుమంత్రి యగు శాసనినిగారు ప్రాన్సు ప్రభుత్వమునకు వచ్చి అక్కడనుండి ఇంగ్లండునకు వెడలిరి. ప్రాన్సుదేశము వీరికి ప్రోత్సాహమిచ్చినట్లు గనుపించదు. ఆంగ్ల దేశముమాత్రము ప్రోత్సాహ మొసగునా? తుర్కీదేశపు బలమును గుర్తించి ఆర్మీనియా, ప్రాన్సు, జర్మనీ, అజర్ బజ్జారికల్లిక్కులు, వర్మీయా, రుష్యా, ఆఫ్ఘనిస్తాను మొదలగుదేశములు తుర్కీతో సంధిజేసికొనుచున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో తుర్కీరాజ్యములను తుర్కీ కిప్పించి మహమ్మదీయులను సంతృప్తిపరచుట కాంగ్ల దేశమున కెంతయుభ కార్యమో యోచించవచ్చును. స్వరాజ్యాశయము విషయమైరీడింగు ప్రభువు ఎంతటి చొరవనయినను చూపుట కిప్పుడు వీలు గలదు. అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యము నొసగుట యవసరమని రీడింగుప్రభువు చెప్పినచో లాయడుజార్జి ప్రభుత్వమువారడ్డుపెట్టరని, తెలుగు బడెను. అట్టి తరి, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి రీడింగు ప్రభువుగా లేల పూనుకొనగూడదు? స్వరాజ్య భావము దేశమునం దెంతదృఢముగ నాటుకొని యున్నదో స్పష్టమగుచుండ రీడింగుప్రభువుగారింకను తడవుజేయుట భావ్యమగునా?

ఇంతటి యనుకూలసమయమును జారవిడచి, దేశభక్తులను నిర్బంధమున నుంచుటమూలమున కార్యసిద్ధి గలుగు నని తలచుట అసభ్యము. దేశ నాయకులకు కష్టములు వాటిల్లినకొలదియు, ప్రజల సంకల్పము బల మగుచుండును. వారి కార్యదీక్ష పెరుగుచుండును. స్వరాజ్య మీ వత్సరములోపల సిద్ధించు నని గాంధీమహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. ఇందుకొరకు తన శక్తినంతను ధార బోయుచున్నాడు. భారతీయు లీ తరుణమున మహాత్ముని విశ్వాసమును సార్థకపరచుటకు ధర్మ వధము సత్క్రిమింపక నిరంతరకృషి ఫలిపి, గడుపులోపల స్వరాజ్యమును సంపాదించి, దేశమంత ఋణము దీర్చి ధన్యు లగుదురు గాక!

ఆంధ్ర దేశము: మధ్యపాననిషేధము.

మధ్యపాన నిషేధోద్యమ మాంధ్రదేశమున విశేషముగ వ్యాపించి, ప్రజల పరిశుద్ధజీవనము నకు తోడ్పడుచున్న దనటకు సందియములేదు. నిరాకరణోద్యమము ప్రజలలో జనింపజేసిన పవిత్రాశయముల కిది యొక నిదర్శనము. ఆంధ్రదేశమునుండి చేపూరెడి మద్యపురాబడిలో విశేషపు తగ్గుదల గలదు. శాసనాధారము లేకనే ప్రజలు స్వప్రయత్నములవలన నెంతటికార్యము నయినను సాధింపగలరనట కిది యొకనిదర్శనము. ప్రజలగో జాతీయోద్యమము వ్యాపించి, వారిని సత్కార్యదీక్షులను గావించుచున్నదని, ఇందుమూలమున గ్రహించవచ్చును. ఆంధ్రదేశమునందెల్ల నెల్లారు

మండలము మధ్యపాననిషేధోద్యమమును జయప్రదముగ కొనసాగించి, పేర్వడనెను. ఈయద్యమమునందు ప్రాముఖ్యము వహించి పాటుబడుచున్న చతుర్వేదుల రాఘవయ్యగారిని, పాతూరు సుబ్రామయ్యగారిని ప్రాసిక్యూట్ చేసి, వదులైదు రూపాయిల జరిమానాను, లేనియెడల రెండువారముల విడిఖయిదను విధించిరనియు, సహాయనిరాకరణావలంబు లగుటచే ఇరువురును, కారాగృహ వాసమునకే బోవ సమ్మతించిరనియు, తంతివార్త యొకటిదెలుపుచున్నది. ఇం దాశ్చర్య మేమియు లేదు. ఆంధ్రదేశమునందు పలుభాగములనుండి నిర్బంధవార్త లరుదెంచుచున్నవి. తాడికత్రినుండి యిట్టివార్త చేరినది. ఈనిర్బంధములు నిరాకరణోద్యమ బలమునకే సూచనలని గ్రహించవచ్చును. దేశముత్వరలో గమ్యస్థానము చేరు ననుటకు, ప్రజల దృఢ సంకల్పము నిదర్శనముగనున్నది.

ఫిజీదీవులు: భారతదేశకార్మికులు

ఫిజీదీవులలో భారతదేశ కార్మికుల స్థితిని గూర్చి విచారించుటకు నియమింపబడిన సంఘమునందు, గా. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు పనిజేయుటకు వీలులేకుండుటచే, వారిస్థానమున వేంకటపతిరాజుగారిని పనిజేయవలయునని ఇండియాప్రభుత్వము వారు గోరగ వారంతుల కంగీకరించిరనియు, డిశంబరు మొదటివారములో వారు బయలుదేరి ఫిజీదీవులకు వెడలెదరినయు, డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్సుపత్రిక దెలుపుచున్నది.

మావలాల విగ్గవము

జిల్లామేజ్ స్ట్రీటుప్రకటనము

81వ తేదీనీటి:—బర్మానే ఇలిశూరుప్పది రెండుపక్కలను పోరునలుపుచు ఎడవన్నానుండి ఆరెకోడు చేరిరి. దక్షిణ పుగ్గలున అడవిదట్టముగనున్నది. మావలాల కడవకు నెదిరించుచునే యుండిరి. సేనలో నొకడు చనిపోయెను. పడుగురికిగా యములులేగెను. మావలాలలో చాలమందిపాతులైరి ఆరెకోడులో విక్రాంతిహమును పోలీసు స్టేషను మావలాలతగులపైటెరి మరియొక సేన తిరురువద్ద గురిని పాతిమచేసి 21 మందిని పట్టుకొనెను. పంజికాడు మలటూరులవద్దశత్రువు తెదిరించలేదు. చేతు వయారువద్ద మావలా లింక నెదిరించుచున్నాడు.

ఆంధ్రవిద్యార్థి:—ఆంధ్రవిద్యార్థియనెడు మావపత్రిక 2వ సంచిక మాకుచేరినది. ప్రాచీనతీచీ విద్యాత్మకత్వమును గూర్చి ప్రధానవ్యాసమును, శ్రీయత గాడిచెల్ల పాఠశాలోత్తమ రావుగారి, 'కమ్మలకు పితమును' సారస్వత సంబంధముగ, వ్యాసములును ఈపత్రికయందుగలవు. వ్యాసములు విద్యార్థులకేగాక తదితరులకుగూడ పఠనయోగ్యములుగ నొప్పొచ్చును.

పుస్తకపుట జాన్సక్ గారు.

తెలుగువారు, నవంబరు, 1:—ఈ నగరమందలి మితపా నమహాసంఘమువారు యవజనక్రైస్తవ సంఘాలయ మందు జాన్సక్ గారికి స్వాగతమిచ్చిరి. ప్రపంచోద్ధరణకు జాన్సక్ గారు పాటుపడుటను వారుస్తుతించిరి. మద్యపాన నిషేధోద్యమనా యకుడుప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. ఈ దినమురాత్రి ఆతడు ఈకోడు బయలుదేరకముందు దేశరక్షక సైనిక కాలయందతడుపర్యసించెను.

నెల్లూరు మండలాయుక్తవయూనానీ ప్రభుమసమ్మేళన బౌషధాది ప్రదర్శనములు నవంబరు 12, 13, 14 తేదీలలో నెల్లూరుజిల్లాకోపూరులోజరుగును. వైద్యవైద్యాభిమాన సోదరులెల్లరు విచ్చేయప్రాధీతులు:— వి. సుబ్బరామవైద్య.

సత్సేవల్లిలో 80 వ తేదీనీ పీపావలిరాడు దిడుగు నరసింహం, గాల్లపాటి హనుమంతరావు, భృగుబండ గోపాలకృష్ణయ్యగారలు విదేశవస్త్ర బహిష్కారము, స్వదేశవస్త్రనిర్మాణములగూర్చి యువవ్యపించిరనియు, విదేశవస్త్రదహనము గావించబడె ననియు నొక విశేషము ప్రాయచున్నాడు.

విదేశ వార్తలు

విద్రాండు స్థితి

కామన్న సభాచర్య

కామన్న సభలో చర్య ప్రారంభించక పూర్వము సాంఘికవాదులు కొందఱు, విద్రాండు దక్షిణ భాగములో సంధిసమయమున, లాయలిస్టుల ఆస్తికోపిడి గూర్చి ప్రశ్నించిరి. చేంబల్లెనుగారు అట్టిసంగతులన్ని సినీస్సు ప్రతినిధులే చర్చించెదరని ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. విద్రాండునుండి వెళ్లకున్నచో చంబెదమని బెడరించినట్లుగా సంధివాదీనుండియు వార్తలు వివబడుటలేదు. ప్రభుత్వము దక్షిణవిద్రాండులో లాయలిస్టులకు తగినరక్షణ ముజేయుచున్నాడు.

యూనియన్స్టుతీర్మాన చర్యసమయమున జనము పూర్తిగా వచ్చిరి. లాయడుజార్జిగారు సభకురాగానే కొయలివనిస్టులు సంతోషధ్వనుల గావించి సత్కరించిరి.

ప్రప్రభుత్వమున రాబట్ట సెనియథువు ప్రభుత్వమువారు 3 సంవత్సరములకుండి జేయుచున్న పరిపాలన విధానమునకు వగచుచు- సినీస్సులతో నుత్తరప్రత్యుత్తములను ఆపివేయగూడదని తెచ్చినసవరణను అధ్యక్షులు త్రోసివేసిరి.

గ్రేట్టునుగారు యూనియన్స్టుతీర్మానమునపాదించిరి. అప్పుడు కార్మిక వాడు ల లో సంతోషధ్వనులు చెలరేగెను. గ్రేట్టునుగారు ప్రభుత్వము వారింతకాలమునకు చర్య కంగీకరించినందులకై వందనము లర్పించిరి. ఈతీర్మానము నిందనీయముగ త్రోసి వేయువలసినది గాక యూనియన్స్టులస్థితి యేమో తెలుసుకొనుటకు వారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వవారట్లు తిలచినచో యూనియన్స్టులు మాత్రము అభిప్రాయముల మార్చుకొనరు. (హర్షధ్వనులు)

అంతర్జాతీయ కార్మిక సమావేశము.

మున్నందు సమావేశ కార్యక్రమములో వ్యవసాయకుల కాలనిర్ణయముగూడ నుండ వలెనని, బ్రిటిషు డచ్చి యిటలీ ప్రభుత్వములవారు కలసి చేసిన తీర్మానమును జెనీవా అంతర్జాతీయకార్మిక సమావేశమువారు కంగీకరించిరి.

ఆఫ్ఘనుయువకులు

ఆఫ్ఘనుయువకులు చాలమంది ప్యారిసుకు విద్యాభ్యాసము కొనసాగించుటకు దిగిరి.

యవరాజు ప్రయాణము.

యవరాజుగారి యోడ రిశాను జిబ్రాల్టరునుండి మల్టాకు బయలుదేరెను. జిబ్రాల్టరులో యవరాజుగారు చాలవిసేదముగ కాలమును పుచ్చిరి.

వాషింగ్టను సమావేశము.

ఫ్రెంచి ప్రతినిధులు 80 వ తేదీనీ వాషింగ్టనుకు బయలుదేరిరి. బ్రయాండుగారిస్థానే న్యాయస్థానమంత్రియగు బాండిజేగారు ప్రధానమంత్రిగను విదేశాంగమంత్రిగ నుండురు. బ్రయాండుగారు బయలుదేరుటకు ముందు ఒకరితో సంభాషించుచు ఈసమావేశమువలన ప్రపంచములో ఆస్థిరస్థమై ప్రపర్యవసని చెప్పిరి.

జపానుప్రతినిధులు బారను కిమరాగారి నాయకత్వము క్రిందన్న వర్తకప్రతినిధులును సాక్షాప్రాసాస్కోలో 80-వ తేదీన దిగిరి.

కామన్నసభలో గిడ్డను మురేగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు. ప్రభుత్వమువారు విరోపాయుధములకొట్టి జేయుటనుగూర్చి ఆమెకి ప్రభుత్వమువారితో ఉత్తరప్రత్యుత్తములు సల్పుటలేదనియు, వార్తాపత్రికలపట్టి చూడ వాషింగ్టనుసభలో ఆర్థిక సమస్యచర్చకు రావని తెలియుచున్నదనియు నిట్టివిషయములు బహిరంగముగ చర్చించుటవలన కష్టములు వచ్చుననియు సర్ రాబట్ట హామీగారు చెప్పిరి.

ప్రాంసు తురుష్కు-సంధి

పరాసువారికిని తురుష్కులను జరిగినసంధికి ప్రభుత్వము వా కంగీకరించిరి. అందు మిత్రమండలికిని తురుష్కులకును సంబంధించిన సమస్య లేమియును లేవు. సైనికయాసరివాదులు యిందువలన ఖండించబడినవి. ఇందువలన బాడ్గాడు రెయిల్వే, బాబాండీ, నిస్సీబ్జ్ మధ్యభాగము మించి కంపెనీకి పోయినది. టర్కీ-వారు మూలధనములో సగము నిచ్చినయెడల హాగ్గులు లోయలో ఇనుమువెండిగనుల పృథ్విచేయుటకు ఫ్రెంచివారికి సౌకర్యము చేయబడెను.

ఉద్వేగమందహాసము

మో|| క|| గాంధీ

(యంగు యిండియా)

అసహాయోద్వేగము ప్రజలలోదేవులను వృద్ధిచేసి, యేక ముఖమునకు నేర్చునట్టి విద్యయనుటకు సందియము లేదు. అందు నిర్మాణము పూర్తికావడం కార్యచరణమునకు వనతిగల్గి నేని, మనకు స్వరాజ్యము వచ్చినదనవచ్చును. దౌర్జన్యవాతావరణములో ప్రజలయొద్దేవులను సన్మార్గమున బెట్టజాలము. మోప గాలు బలవంతపెట్టి కఠినపాదలై వెయించి తమమతమునకు మార్పు కొనివచ్చారు యేటలు మహమ్మదీయులుకాగో, అట్టేబలవంతము చేశాగాని, అదియొక అందమనిగాని నిరాకరణవాదము నవలంబించువారు నిరాకరణవాదులు కానేరరు. వారు చేయుసహాయము లేకపోగా నిరోధము గావించుచుండును. మనల ననుకరించుట కిత్తుల నిర్బంధించితిమేని, అధికారవర్ణములోని ఆంగ్లేయులు కొందఱు చేసినదాని కంటె నెక్కువద్రోహమును చేసినవార మగుదుము. వారిలో కొందఱు యెంతటి తిరుగుబాటువచ్చిన ను ఆత్మగౌరవమును నిల్పుకొనుటకు దెలిసింపుట చేసెదరు. మనము అధికస్వభావములను అటుల చెడిరించుమేని అంతకన్న హీనమైనదై, యధర్మమును దెలిసినవారగుదుము కామనపోరాటములో బలవంతమను నదియుండనే యుండగూడదు. మనము నలుగురమే యీయోద్వేగము నవలంబించుచుంటిమేని యిత్తులను మనయొద్దేవులకు మరలబుట్టుకు చచ్చిపోయ్యెవాగము. కాని అప్పుడు మనయోద్వేగమును బాగుగ సురక్షింపబడి యందు సరియైన ప్రాతినిధ్యముండెడిది. ఎట్లో బలవంతపెట్టి మనయోద్వేగములోనికి ప్రజలను జేర్చినయెడల ఉద్వేగమునున్న భగవంతుని నిన్ను తిగిల్పించిన వారమగుదుముఅప్పటికప్పుడు విజయమంది నటుల గానించినను, మనము హీనమగు భీతిని స్థాపించినవారము మాత్రమగుదుము.

అసహాయోద్వేగము నితరుల యోద్వేగము నణచివేసితిమేని మనయోద్వేగముభివృద్ధికి భంగము చేసినవారమగుదుము, అప్పుడు మనకునుకూలుగుగ నెవరున్నాగో ప్రతికూలుగుగ నెవరున్నాగో తెలిసికొనజాలము. కానవిజయమునంద్యోగముభాగ్యప్రాయములన విచ్చిన్నముగ దెలుపస్వార్థత్యమును వదలివేయుటచేతనే సమకూరగలదు. ఇప్పుడు మనపాలకుల నుండి నేర్చుకొనదగిన దేమియు నందగలేదు. వారికి ప్రతికూల్యోద్వేగముల గల్గియున్నవారిని కఠినముగ కఠింపుటకై దండనములు మాత్రము పునఃకొనునందుగలవు. స్వేచ్ఛాద్వేగముల దెప్పించుటకై ధోరణి త్రాసాయకుల కొందఱు నిష్పంధించిరి. అట్టి విధానము పనికిరాదనియే యీ మన నిరాకరణోద్వేగమును ఒహిరంగముగ నాపేరించుచుండును ఉద్వేగమును వెల్లడించుటలో నిరోధముండగూడదని దెల్పుచు, మేముట్టి తప్పునే గావించజాలము. మాక్రీస్తును లేలియుద్వేగములను దెల్పుచు వ్రాసిన విలేఖకుల నామములను ప్రచురించుటకు మనసాప్తుక యావిషయమై యంతప్రాయశలనీవచ్చెను. వానితో నేకభేదించని పాతకులకు వానిని దెల్పివారి మనస్సునకు దాగినభావమును గల్గింపజేసిచ్చింపను. మనవిషయమైగాని, మనయెదుటగానిదెప్పిన యనభ్యంతరములను వినుటకును చదువుటకును మనకు ప్రోత్సహము, ధర్మబుద్ధియునుండవలయును. అప్పుడు వారిని మనబాధికి మరలబుట్టుకకావశ్యముండును. నాకొక విలేఖకుడు ఉద్వేగమును గూర్చి యెన్నియో ప్రశ్నములనువేసెను. వానిని చదివ ప్రచురించుచున్నాను. ఆయన యిట్లు ప్రారంభించెను.

“మీ యనుచులును, లేదిత్తులను, యీ మీరాజకీయప్రచారములో నుద్దేశమేమో కనుగొనలేకున్నాడని మీరంగీకరింపవచ్చును. కాన యీప్రశ్నలను ప్రత్యుత్తర మిచ్చి వానిని తత్సరిచయులగు జేసెదరా?”

1. “మీరు నిజముగ మహాత్ములేనా?”
నేనుంటిని తెలియదులేదు కాని మహాత్ములైనా నొక జంతువుడని మాత్రము నాకుదెలియును.
2. “అయితే, మహాత్ము నామమును నిర్వచించెదరా?”
అట్టివానిలో పరిచయములేకపోవటమే నిర్వచించజాలను.
3. “కాకున్నచో మీరు మహాత్ములు కానిని గూర్చును నుల కెప్పుడైన చెప్పితిరా?”
నేను నడచిన చెప్పినకొలదియు అది యెక్కువాయెను.
4. “మీఆత్మబలమిని ప్రజాసామ్యముపొందగల్గునా?”

వారికిప్పటికే యెక్కువగానున్నది. ఒకానొకసమయమున పరానుకామ్యములు విజ్ఞానావేషములై యిండియాచేరిరి. వారనుకొనినటుల దానిని పండితులయెడ గానరైరి. తుదకు ఒకమాదిగవానియింట గనుగొనిరి.

5. “యంత్రసామగ్రి నాగరికమునకు ఫలితమనిచెప్పియుండిరి. మీరైతేరైలుబండ్లలోను, మోటారులలోను ఏలప్రయాణము చేయుచున్నార?”

కొన్నిటిని ఒక్కసారిగా విడువజాలము. ఈశరీరము కొఱకు కొన్ని సాధనముల జేయవలెను. కాని నేనెట్లో దానిని సహించియుండవలెను. ఈ స్నేహితునకు దెలిసినటుల నేనుదానికి సౌకర్యములజేయవలెను. కాని యంత్రములవలన గతయోద్వేగములో ప్రాణములవలెలగ తీసివేయబడెనని ఆయన సంశయించునా? అజీవవాయువులు మున్నగు ఘోరములవలన మననాగరిక మేమౌతమును అభివృద్ధిగాంచలేదు.

6. “ఇదివరకు మీరు 8 వ తరగతిబండిలో ప్రయాణము చేసి, యిప్పుడు స్వేచ్ఛలు బ్రేయసుల లో 1వ తరగతి బండిలో ప్రయాణముచేయుచున్న మాట నిజమేనా?”

అయ్యో! విలేఖకుడు ఉన్న నిజమేమో గనుగొనాడు. ఈ స్వేచ్ఛలు బ్రేయసులకు మహాత్మ్య నామమే కాణము. రెండవ తరగతికి కారణము యీ శరీరమే.

7. “ట్రాన్స్మియికిని మీకునుగల సంబంధ మేమి?”

ఆయనయందు నాకత్యంతభక్తి శ్రద్ధలుగలవు. నా జీవితభాగ్యమున కాయన కెంతయు కృతజ్ఞుడనైయుండవలయును.

8. “మీరు ‘స్వరాజ్య’పదము నేల నిర్వచింపరు? మీరు మీ యనుచరులకైన తిన్నిచ్చవలయును దెల్పుట విధియని తలంపరా?”

ప్రప్రథమమున ఆమాట యనిర్వచనీయము. మరియొక విషయ మేమనగా ఆ విలేఖకుడు యంగుయిండియా ప్రాతసంచికల దిప్పినచో నిర్వచనము లేటపడగలదు. అయినను నేనిచట దెల్పెదను. దాని కర్థ మేమనగా, సంతకా వాగ్ధావ స్వాతంత్ర్యము - ఇతరులవాగ్ధావస్వాతంత్ర్యములకు నిరోధముగల్గింపగూడదు. కాన భారతదేశమునకు ఆదాయము ఖర్చు వీనినై సంతకాధికారముండి, యితరదేశమునకు ఇందులో కొకకృమ లేకుండుటయే దీనియర్థము.

9 “స్వరాజ్యమునచ్చినపుడు మీరేస్థానములోనుండురా?”

అప్పుడు నేను అందులకు సంతోషించుచు మహదానందము జెందితిమి. కాగ్య నిర్వహణదై నైపుణ్యముభవింపగోరెదను.

10 “స్వరాజ్యము వచ్చినపుడు మహమ్మదీయుల రాజకీయ మతసాంప్రదాయముల గాపాడుట యెట్లు?”

అప్పుడు రక్షణ మనసరమేలేదు. ప్రతిభారతీయుడను స్వేచ్ఛగ నుండును. అప్పుడు అన్యోన్యసహనము, ప్రేమ, గౌరవములుండును. అందుచే అన్యోన్యవిశ్వాస ముండును.

11 “అట్టిబరు 81 వ తేదీగాని, లేక మీకు నిర్ణయించెడి మరొకకూజున గాని, ప్రభుత్వము వారు కట్టకట్టుకొని యిండియానుండి వెడలిపోయెదరని మీరువిశ్వసించెదరా?”

ప్రభుత్వమున, తద్విధానము. అది, హిందువులను, మహమ్మదీయులను, సిక్కులను, పార్సీలను, క్రైస్తీయులను, యూదులను, కోరికని అట్టిబరు 81 వ తేదీకి ముందే నాశము కాగలదు. నూతన ప్రభుత్వములో, భారతదేశమునకు విశ్వాసముతో నేవజేయు యింగ్లీషువారెవరును దేశమును వీడి వెళ్లనక్కరలేదు.

12. “మీకాగ్యప్రచారము నాప ప్రభుత్వము దుర్బలముగ నున్నదని మీరు తలంపరా?”

ఆమాట నిశ్చయమే కోజుకుకోజు దుర్బలమగుచున్నది గూడాను.

13. “మీకొమరుడు రాజద్రోహమునకుగాక హత్యగావించినందులకు నేరము మోపబడెనేని, సమర్థించుకొనునందు వదలివెట్టెదరా?”

అట్లుచేయుటకు నాకుదైర్ఘ్యమున్నదని నాకునమ్మకము నేనట్టిసలహానుచాలమంది ప్రయత్నింపఁజూచియుంటిని అంగ్రహములలో నొక స్నేహితుడు తనవై రాజకీయవిద్వేషమువలన సివిలుదావా నేబడెనని చెప్పగా, తనయావదాస్తిని విడిచియొనను సమర్థించుకొన వద్దని సలహానిచ్చితిని.

14 “ఎవడో ఒకడు మీ కుమారుని మోసముజేసి డబ్బుకాశేసి కనబడకుండ పోయెనేని ఆయన యేమిచేయును?”

నా కుమారుడు నిజమైన నిరాకరణవాది యయ్యెనేని ఆ దొంగను డబ్బును వదలివేయును. తొమ్మిది మాసముల క్రింద మాలానా షేకతాలీ 600 రూపాయలను యెవరో యెత్తుక

పోయిరి. ఎవరు యెత్తుకపోయినది తెలిసియు ఆయన ఆవిషయమై అనుకొననైనలేదు.

15 “పంజాబులో మీసత్యాగ్రహవ్రతమేమి పనిజేసెన?”
సర్ మైకేలు ఓడ్డయ్యగారు సత్యాగ్రహసందేశమును పంజాబుచేరనియలేదు. కావుననే కొందరు పంజాబీలు ఉద్దేశకృతులై కొందఱు వెళ్లెతిపోయిరి. సర్ మైకేలుఓడ్డయ్యకు మరింతపిచ్చివాడయి అమాయకులను చంపించెను. కాని సత్యాగ్రహముదివ్యవధము ఇప్పుడు పంజాబు జీవకళతోనుండి, చాల నిగ్రహముతో తక్కిన రాష్ట్రములకన్న మిన్నగ పనిచేయుచున్నది.

16 “అసహాయోద్వేగము దౌర్జన్యవిరహితముగ నుండునని మీకు నమ్మకముగలదా?”

తప్పకుండ యుండును. సింధు, కర్నాటక, తూర్పుబంగాళాదేశములలో జరిగిన నిర్బంధములకు అచటిప్రజలు చూపిన నిగ్రహమే అందులకు నిదర్శనము.

17 “హిందువులను బలవంతపెట్టి మతభ్రష్టుల జేయుటయు, వారికొంపల దోపిడిజేయుటయు జూడ యిండియాలో హిందూమహమ్మదీయ మైత్రియెటులున్నదని చెప్పవచ్చునా?”

అందువలన హిందువుల యోగ్యతను పరీక్షింపజేసి హిందువులు సహించియున్నారు. కాన హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి జ్ఞానముమీదనాధారపడియున్నదని తెలియుచున్నది. మహమ్మదీయుల డెవడును మాపలల మతతత్వరత నంగీకరింపడు.

18 “మలబారులో హిందూమహమ్మదీయ మైత్రిభంగమునకు కారణ మేమి?”

అచట మైత్రికి భంగమేమియును లేదు. మోపగాలు యెప్పుడును హిందువులు తమసోదరులని తలంచుకుండలేదు. దౌర్జన్యమునకు కారణము 1919 వ సంవత్సరములో పంజాబుదురంతములకేమి కారణమో అదియే. మలబారులోగూడ అసహాయోద్వేగ మతత్వము బాగుగ వ్యాపించినదే అధికారులు దానిని నిరోధించిరి. మోపగాలు మలబారుహిందువులతో మిత్రభావముతో నేప్పుడు నుండలేదు. వారినిదివరకు దోపిడిజేసిరి. ఇస్లాముమతము వారికి తెలియనేతెలియదు. వారు ప్రభుత్వమువారిచే నిబిడాంధకారములో నుంచబడిరి. హిందువులును మహమ్మదీయులును గూడ వారిని నిరసించిరి.

దౌర్జన్యంతులను మోటువారు నగుటచే తెలియక, కిలాఫతుద్ద్యమమున కపార్థముల గల్పించి, మతవిరుద్ధముగను, అమానుషముగను, మోటుగను ప్రవర్తించిరి. ప్రస్తుతము మోపగాలుచర్యలను బట్టి మిగిలిన భారతదేశములోని యిస్లాముగాని మహమ్మదీయులుగాని అట్టివారేయని తలంచుట పొడిగాదు.

19. “కిలాఫతుసమగ్రము పంజాబు దురంతములతో నేల జలచేసికో తెచ్చెదరా?”

కిలాఫతుఅన్యాయము పంజాబుదురంతములకు ముందుదయించెను. నేను దానిని 1918 వ సంవత్సరములో డిల్లీ యుద్వేగమావేశములో స్వీకరించితిని. (నేను అప్పుడు రాజప్రతినిధికి వ్రాసిన బహిరంగ లేఖను తిలకింపవచ్చును) పంజాబుఅన్యాయము యొకను రూపముదాల్చునపుడే నిరాకరణోద్వేగము డిల్లీలో 1919 వసం॥ ములో ఆలోచింపబడెను.

పంజాబు అన్యాయముగూడ కిలాఫతు అన్యాయమువలె పరిష్కరింపబడవలసినదేయని విశదమైనపుడు రెండును మిలితము చేయుటయెను.

20. “ఇతరదేశములలోని మహమ్మదీయులు అంతపట్టుదతో లేకపోగా భారతమహమ్మదీయులు కిలాఫతుసమగ్రము గూర్చి అంతపట్టుదతోనుండనేల?”

భారతమహమ్మదీయేతరులు దానిని లక్ష్యముచేయుటలేదని నాకుదెలియదు. వాటిలునుండి భారతమహమ్మదీయభాతే శ్రద్ధసహించుచో వీరికి వారికంటె మతనిరీక్షణము గలదని విగ్రహమగుచున్నది.

21 “టర్కి సుల్తాను మహమ్మదీయ పుణ్యక్షేత్రములను రక్షింపలేకపోయినపుడు, ఆయన కాలిఫా యని యేల గుర్తింపవలయునా?”

ఈ ప్రశ్న హిందువుడు జవాబు చెప్పునది కాదు. అయినను ప్రత్యుత్తరమియ సాహించెదను. కిలాఫతుసాగ్గు వందలకొలది వత్సరములనుండియు, తురుష్కలు సురక్షించుచుండుటచేతనే యుండెను. సుల్తానుచేత గాకపోవచ్చును. తురుష్కలు ఓడిపోలేదు. కిలాఫతుద్వేగము ఒకవ్యక్తికి సంబంధించినదికాదు. అది ఒకవిషయమునకు సంబంధించినది. అది విపాక ఆముష్మిక, రాజకీయములకు సంబంధించిన విషయము. తురుష్కలు సురక్షింపలేక ప్రపంచములోని మహమ్మదీయులు సానుభూతి జూపక తురుష్కలకు అండదీయకున్నచో వారునువీరు

చారిత్రాత్మక పరిపాలనము

(0)

సామ్రాజ్య శాసనసభలో సంపూర్ణ చర్చ

VII

డాక్టరు గవర్నరు: అయ్యో, సామ్రాజ్య శాసనసభకు కొంత పాటుపడువారిలో నొకడైన నేడీసభలో పాల్గొనుట కవకాశ మొసగినందులకు నన్ను నే నభినందించుకొనుచున్నాను. నేను అసలంతర్జాతమును ఆమోదించుచు ప్రత్యేకముగ నొక సవరణ సుపాదించుచున్నాను. మనశాసనసభ ప్రారంభించబడ నున్న తమయమున పార్లమెంటులో మనరాజ్యాంగ కార్యదర్శిగా రొనగిన యువన్యాసములలో నుండియు, పార్లమెంటు మనకు బంపిన సందేశములనుండియు మనము గమనింపవలసిన విషయము లనేకములు గలవు. సంస్కరణములన్ని ప్రజలసభలో చర్చ లోనుండగా రాజ్యాంగ కార్యదర్శియేమి కలికతో చూడుడి.

ఈవిధానములోని ముఖ్యములైన తాత్కాలికమైన మార్పు ఇది యొక క్రమాంతరము. సాధ్యమైనంత క్రమకాలములో వేటొక క్రమాంతరమునకు జొరవలేదు, యిందలి ముఖ్యోద్దేశ్యము - 'లిబుప్రజలసభలో సంగీకరింపబడినపుడు, ప్రజలసభ పక్షమున భారతదేశము నుద్దేశించి అతడిట్లుపలికెను - 'స్వరతి పాలనమును బొందు కాలమును, వనరులను మీయాధీనమున నే గలవు. నేడు మీకుగొప్పబాధ్యతాయుత్పాదనము నొసగుచుంటిమి. పలుకుబడికిని, అధికారమునకును మాత్రము మాకులను ప్రస్తుతము మాయంచుచుంటిమి. ఈస్థితిలోని యుద్దేశముల ను గమనించి చాకచక్యముతోను, అత్యునిగహముతోను, సార్లమెంటు మీకొసగుచున్న గొప్పయవకాశములను చక్కగ వినియోగించి అల్పసంఖ్యకుల కొర్రెలను చూచుచు మీరుపని చేసినయెడల, పార్లమెంటు మీతోద్వేషులు కప్పటికిని సంసిద్ధ మైయుండును. భారతసంస్కరణచట్టము ప్రజలసభలో సంగీకారమునడచినవిషయ మనకువచ్చినసందేశ విడియే. అయ్యో, యీసందేశములో నిమిదియున్న మాత్రములు బాగుగ గమనింప బడెనని నేను చెప్పు సాహసించుచున్నాను.

ఈ సభవారు బాధ్యతతోను జాగ్రత్తతోను తమపనుల నిర్వహించినందుకు తార్కాణములు రెండుగలవు-ఈసభ గానాయకుడును ఈ సభాధ్యక్షుడును మన సమర్థతనుగూర్చి ప్రశంసించియుండిరి. ఈ రెంటిని సులభముగ త్రోసివేయదగినా? ఈసభవారు, క్యాబినేటుమంత్రి, తలచినట్లుగాక పార్లమెంటు వారిభిప్రాయపడినట్లు, ఇంకను ముందంజవేయుటకు కాలము వచ్చినది నేను నమ్మకము బలకగలను.

స్వ మెంటును ఆందోళనగావించియుండలేదును భవ మిమిడి యున్నది. విప్లవములను, మార్పులనుగాని ఏదేమునను జనసామాన్యము నడిపియుండలేదు. నాయకులే నడిపిరి. ఈదేశములోని విద్యావంతులు సరి స్కూల నిముల కొంతకొంతో శనశేయుటలేదని నాన్నేహితుడు ధైర్యముగ బలకగలడా? దేశములో నెన్నికక్షు లుండినను, దేశమునకు సంస్కరణములు గావలెననియు, అధినివేశరాజ్యముతో పాటుండవలెననియు కోరుటలో ఎల్లదను ఏకాన్ముఖులై యుండలేదని నామిత్రుడు సుబ్రహ్మణ్యంగారు పలుక సాహసించు నా? నాన్నేహితుడు ప్రైసుగారు మాత్రము 'లేదు' అని చెప్పుచున్నారు. ప్రైసుగారు రాజకీయగుహలోనుండి యిప్పుడే బయటకు వచ్చియుండిన, వాల్మీకీయైతరము నా కాశ్చర్యమును గలిగించియుండదు. అయితే ఆకడు కరాచిలో నొకదినపత్రికను నిర్వహించుచున్నాడు!! అందువలన నాకాతనిప్రత్యుత్తరము చోద్యముగనున్నది. ఈసభాసభ్యులలో నొకరు 'మీకేమికావలెను? భారతప్రభుత్వమువారి యనుసరణ కొకస్పష్టమగువిధానము నెవరును నూచించలేదు' అని చెప్పియుండిరి. గాతుగల కొలదికాలములో నేనాలోపమును సవరించెదను.

గా. సభాధ్యక్షుడు: గా. సభ్యునిస్థితకాల మిప్పటికే ముగియవచ్చెనని తెలుపుచున్నాను.

డాక్టరు గవర్నరు: రాష్ట్రములలో ద్వంద్వవిధానమును కల్పించుటచే, రాజ్యాంగవిధానమును దుష్పముగనున్నదని ఎల్లరును అంగీకరించు విషయమే. సంస్కరణములకుపూర్వము బెంగాలులో ఇద్దరు కాన్వెన్షన్లచేసభ్యు లుండిరి. ఇప్పుడు నలుగురు కాన్వెన్షన్లచేసభ్యులు, ముగ్గురు మంత్రులు నున్నారు. మొత్తముమీద ఏమగుదగికాదునన్నారు. బెంగాలు ఆర్థికస్థితి మిక్కిలి శోచనీయముగ నున్నది. ఆరాష్ట్రప్రభుత్వ మించుమించుగ దివాలాయైనది. దీనికి సంబంధించిన చర్చ సభలో చేపు రావచ్చును. బెంగాలులోని స్థితియే యితరరాష్ట్రములన్నిటియందు నున్నది. రాష్ట్రములకు స్వాతంత్ర్యమొసగినట్లుండిననుగూడ, వానియందలి వ్యయమధికముగనున్నది. క్రొత్త పన్నుల విధించుటకు వీలనలేగిన్నింపదు. ప్రస్తుతచట్టము క్రిందనే నిబంధనల గావించి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము రాష్ట్రములయందు ప్రవేశపెట్టవచ్చునని ఈతీర్మానము సుపాదించినసభ్యుడు చెప్పెను. రాష్ట్రములలోని శాఖలన్నీటిని మంత్రిలస్వాధీనము చేసినను, విధానము ప్రజాయత్తము గాదని నేను వారికి తెలుపుచున్నాను. భారతప్రభుత్వచట్టములోని 45 వ క్షేప్తను ప్రకార మప్పటికిని రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు భారతప్రభుత్వమువారి యాదరణక్రిందనే యుండును. నాన్నేహితుడు కేవలగిరి అయ్యురగారు ఇంకొక సూచనను గావించిరి. కాన్వెన్షన్లచే వర్ణములోని మువ్వరభారతసభ్యులను రాజీనామా నొసగి మరల తమస్థానములకు నెమ్మకొనబడవలెననియు అప్పటికి అంతయు సంపూర్ణమగునని అయ్యురగారి యూహ. నామేమిదా వారి యభిప్రాయములప్రతి యొకటిగలను. అదంతయు నిట్టియభిప్రాయములతో గూడియున్నది. వారి యిబిచిత్రమగు సూచనను పరిశీలించెము. ముగ్గురు భారతసభ్యులును తమపదవులను గాజీనామాల నొసంగి మరల ఆయుర్వ్యోముల బ్రవేశింతు గనియే తలంతుము. ఫలితమేమి? మనయెదుట సంచలనము ఎన్నిమేటులలో వారిశీతముల వివరములు గన్వింపవు. భారత ప్రభుత్వ చట్టములోని 93 వ క్షేప్తను ప్రకార మప్పటికిని నిలిలు మిలిటరీ శాఖలు సభాయుతుడుగురాజ్యపరినిగారి యాదరణక్రిందనే యుండును వారిస్థితి మిగుల నిరీడకముగ నుండగలదు. వారుత్యానామతో ఇప్పటికి రాజీనామా నొసగుదురు. మరల తమస్థానముల బ్రవేశించునప్పటికి, ఈసభకుగాక, రాజ్యాంగమంత్రిగారికి బాధ్యులుగ నుండవలసియుండును. ఈ కాన్వెన్షన్లచేసభ్యులు మన సభవారి యాదేశములను వివరణపెచ్చు నెవల 93 వ క్షేప్తనుకు వ్యతిరేకముగను రాజ్యపరినిగారి నలవోలను నిరాకరింపవలసివచ్చుట కంటినించును. అస్థితి గలగుట చోద్యముగ నుండును. కేవలగిరి అయ్యురవంటిగొప్పవారు ఇట్టిహాదన గావించినందులకు నాకాశ్చర్యముగలుగుచున్నది.

అయ్యో, భారతప్రభుత్వచట్టమును సవరించుకొంతవఱకు మనకుమూలస్థితి యేర్పడవచ్చునని నేను తలంచుచున్నాను. భారతప్రభుత్వముసారు తమ యధికారమునుకొను ఈ శాసన

నుగూడ చాల నష్టపడెదరు. అప్పుడు ప్రపంచవిలయము వచ్చును. ఏలననగా మహమ్మదీయమతమునకు ప్రపంచములో క్రైస్తవమతమునకు గాని మరియేమతమునకుగాని గల్పచారము గలదు.

22 "మానవుడు మంచినస్తువులను చాకగానుండుచోట కొనవలెనను అధికనూత్రము తప్పా?"

ఆఖనిక అధిక కాత్రువేల్లు నిర్మించిన నూత్రములలో నది మిగుల సమానుమైనది. మన మెప్పుడును అట్టి విచారణలో మానవసంబంధమును స్థిరపరుపగూడదు. అంగేయుడు చాకయుగు యిటలీ కూలీల పెట్టుకొనకుండ యెంతభర్తైనను యింగ్లీషుకూలీలనే పెట్టుకొనను. ఇంగ్లాండులో చాకకుపోయి నచోవిప్లవముకొనినందును-ఎక్కువడబ్బిచ్చుచున్నానుగదా? విశ్వసముతోనుండు శాకరును తొలగించి, చాకగా వచ్చినందులకు మరియొకని నెక్కువసామర్థ్యముగలవానిని నియోగింపనా? భర్తవిహీనములైన అధికనూత్రములు, మైనపుబొమ్మలవలె ప్రాణరహితములై యుండును. ముఖ్యసమయములలో నీ అధికనూత్రములు అనుభవయోగ్యములు కాకుండ పోయెను. వానివై నాధారపడియుండు వ్యక్తులుగాని, దేశములుగాని నాశము గావలసినదే. మహమ్మదీయుడు మతసంబంధముగ తయారుజేసిన అన్నమును యెక్కువ డబ్బిచ్చినను, హిందువుడు భోజనము కుదిగలేదని నవలివేసినను అందు ధీరత్వముగలదు. మనము మనగుడ్డలను చాకగానున్నవిగదా? యింగ్లాండు జపానుదేశములలో కొనునపుడు చాలనష్టపడితిమి. మనవారు తమయిండ్లలో తయారుజేసిన గుడ్డలనే కొనవలెనని ఆవసరమును కనుగొనినపుడు మనము పునర్నిపుల మగుదుము.

23. "నిషేధచరము హింసారహిత మైనదేనా?"

చాలచోట్ల నది దౌర్జన్యరహితముగనే యుండెను. నిషేధచరములో త్వరగా హింసకు బూనవచ్చును. అంతటను చాలచోట్లల మాత్రము మంచి నిరోధముతో బనిచేయుచున్నారు.

24. "దేశములో చాలమంది ప్రజలు కట్టుకొనమాత్రము గుడ్డగలిగి దిగుబుట్టలేయుండ, చరికాలము వచ్చుచున్న దేయని వడకుచుండ, అగుడ్డల మంటల సౌందర్యమేమో తెల్పెదరా?"

అట్లే తెల్పెదను. భారతదేశములో యింతోతయారైన అన్నమునే తినవలయునని యున్నట్లు రాట్టముమీద తీసిననాలుతోనేసిన గుడ్డనే కట్టకలెనను నూత్రమును అన్యాయముగ నిరసించుటచేతనే గుడ్డలులేకపోవుట తటస్థించినది. వదలివేసినవి దేశవస్త్రములను వారిచ్చినచో కత్తము మరంత యెక్కువగును ఈమంటలవలన గల్గినవేడిమి చరికాలమువలన నుండును. విదేశవస్త్రములన్నియు ఆఖరయ్యోవకు మంటలుజరుగు నేని ఆవేడి సర్వకాలముండును. ప్రతిసంవత్సరము చరికాలమునాటికిని అచ్చటచ్చట మరంతోకొన్నము గలిగి చురుకుడనము ఎక్కువగుచుండును.

నోటీసు 3233)

కొకినాడ సబుకోర్టులో

O. S. 113 of 1914 I. A. 505/1921

వారులు : శ్రీ చెలికాని రామా రాయనిగారు చనిపోయినందున వారు కుమార్తె శ్రీ రాజా చెలికాని వెంకట్రావుగారు వరయరా.

ప్రతివాదులు : గొల్లకోట వెంకట్రాజు చనిపోయినందున వారు ఆవిధిక్త కుమార్తె 2 గొల్లకోటి వెంకటవరద నాథం 3 యాబుల్లి అబ్బాయి ఆనే తాతయ్య 4 యా. భాగయ్య 5 యా. రాజాసాల్ 6 డెక్టరు కివారు గొల్లకోట పారిపాతి.

సదరు నెంబరులో ఫయలు డిక్రీ నిమిత్తం 2, 3 వారులు 22-4-1921 తేదీని పిటిషను దాఖలు చేసియున్నారని 1 ప్రతివాదికి 2 to 5 అసామీలను వారులనుగా చేర్పించవలసినదని పిటిషను దాఖలు చేసివారినిన్ని, సదరు పిటిషన్లు 21-11-21 తేదీకి పలు 11 గంటలకు సదరు కోర్టు యెదుటకు నాయిదా నేనుబడినదనిన్ని, యిందుమూలముగా సర్వత్రా తెలియజేయదవుచున్నది. ఆక్షేపణలు గలవారు ఆక్షేపకు హాజరయి మనవిచేసికోవలెను.

Coconada } V. Suryaprakasa Rao,
29-10-21 } Vakil for 2 & 3 Petitioners.

లా లా లజపతిరాయి

గారి జీవితమును సంపూర్ణోపన్యాసములును నవంబరునెల మొదటివారములో వెలువడును. కొద్ది ప్రతులే ముద్రించుచున్నాను. త్వరపడుడు. వెల 0-8-0.

కేందరలయం, 2/147 తంబునెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ప్రపంచ రాజ్యాంగ చరిత్రను వ్రాయుచు సారాంశమున వైకాంటు ప్రైసుగారు వ్రాసిన భాగమును నాన్నేహితుడు సుబ్రహ్మణ్యంగారు పఠించిన బాగుగనుండును. 'నవీనప్రజాస్వామ్యము' (Modern Democracies) అనుపుస్తకములో 35, 36 వ పేజీలలో ప్రైసు గొప్పభానములెన్ని యేనివరించినాడు. ఆయధ్యాయమునందలియ 'రాజకీయాధికారమునకు జనసామా

సభ కర్మించివేయుదునని వాదమునకైనను అంగీకరింతుము- అప్పటికి రాజ్యాంగమంత్రులగారి స్థితి యా వారి యాలోచన సంఘ స్థితి యే మగును? రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములపై భారత ప్రభుత్వమువారికి గల యధికారము భారత ప్రభుత్వమువారివై రాజ్యాంగ మంత్రులగారికి 2 వ కేసు ప్రకారము గలదు. అందువలన ఒకచో భారత ప్రభుత్వమువారి యధికారము తగ్గించినను రాజ్యాంగ మంత్రులగారి యధికారమును వర్ధిల్లించునంతకాలము ఉపయోగముండదు- గనుక మనల సేదుర్గొను కష్టము లిట్టిది- అయితే నే నొకమాత్రము సూచించుచున్నాను- స్థానిక ప్రభుత్వములకు సంపూర్ణమైన యధికారము నొసగవలెను- అది సమానస్థానము గలిగిన రాష్ట్రములుగ నుండవలెను- మనచో పరిపాలనము అస్థిలియా, కానడా, దక్షిణాఫ్రికాదేశముల పరిపాలనవలె నుండులాగున, భారత ప్రభుత్వము వారికిని, రాజ్యాంగ మంత్రులగారికిని నొసగిన యధికారమును కొంతకాలము సవరించవలెనని నాకోరిక. అదియును గాక, రాజ్యాంగ మంత్రులగారి యాలోచనసంఘముండగూడదు- వలన రాజ్యముల కార్యదర్శి కుండు బాధ్యతయే భారత రాజ్యాంగ మంత్రులగారికి గూడ నుండవలెను. మనము గోరు సంస్కరణముల స్వభావ మిట్టిదియే- నా కొనగబడిన పదినిముసములకాలములో నింతకన్న విశాలకరముగ మార్పులను సూచించుటకు వ్యవధి యుండదు-

సభాధ్యక్షుడు: గా. సభ్యుడిదివఱకే కాలము సతిక్రమించి యుపన్యసింపెను- ఇంక వారు కొన్నింటి న్యాయముగ నుండును-

అబ్దుల్ కాశిం గారు:—సంఘాతము వెండి, మానము బంగారము నొకసామెత యాంగ్లమునందు గలదు. నేనీసామెతను గమనించిన బాగుగనుండెడిదిదేగాని యుపన్యసింపుట విధాయకమైనది. నా మిత్రుడు రాయబహుదూరు జువానాదు ముజుందారుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానము నామోదించుచున్నానని మొట్టమొదటనే చెప్పెదను. ముజుందారుగారియత్నాచు ను, తేజసీవారత్వరసమే నేను కొనియాడుచు నానియందు నేను గూడ పాల్గొనగల్గనని చెప్పవచ్చును. అందరివలె దేశమునకు స్వపరిపాలనము గలుగవలెనని నేనును గోరుచున్నాను. ఏంత క్లిష్టముగ గలిగిన సంతకేయగ్గరము. దురదృష్టవశమున ఆయన మార్గములను నా మార్గములను భిన్నములుగ నున్నవి. ఒక జాతిక సంవత్సరములకిందట రాజకీయరంగమున నేను ప్రవేశించి వపును అధికారులను, అధికారుల నడతను అధిక్షేపించుటకు ఎంతయోశ్రేష్ఠము, మనోబలము కావలసియుండెను. మనస్సులో నుండిన యభిప్రాయములను ఒపిరంగముగ తెలుపుటకు ప్రజలకు శ్రేయము చాలక మానము వహించియుండెడివారు. కాని అప్పటి స్థితిగతులు నేను గమనింపు. ముజుందారుగారు ప్రభుత్వమువారి కొనగ సలహా ననుసరించి- ఏమైనను జరుగనిండు- నామనస్సులో నుండిన భావములను వైర్యముగ బలికెదను. సాధ్యమైనంత త్వరలో స్వపరిపాలనము గలుగవలెనని గోరువారిలో నేనొకడన యిదివఱకే తెలిపియుంటిని. రాజ్యాంగవిధానమును మార్పుట యతిసుకరము. మార్పును గావించుచు మన మొక తీర్మానమును రాజ్యాంగకార్యదర్శికి బంపవచ్చును. పార్లమెంటులో సభకును దానికి ఒకపక్షాభిప్రాయపు సభలోనే యంగీకారము వడయవచ్చును. కాని యీ యధికార మెవరి కొనగబడుచున్నదో, ఆప్రజాసామాన్యము ఈ బాధ్యత వహించుట కర్హత గలిగియున్నదా యను విషయము నాలోచింపవలయును. ప్రతివారిను అధికారమును స్వాతంత్ర్యమును కొరుచుండురు. కాని వీనితో పాటు బాధ్యతయు స్వయంకర్తవ్యమును నుండునని వారికి జ్ఞాపకముండదుకావలయు. మన బాధ్యతను, విభులను చక్కగ నిర్వహించుటకు అర్హత సంపాదించి కొనియుంటిమా? భారతదేశ రాజప్రతినిధులు, కానన సభా నాయకులు, కానన సభాధ్యక్షులు వంటి మహనీయులు ఈసభనుగూర్చి గావించియుండిన ప్రశంసాశీలులను వినుచుండినపుడు నాకు సంతోషమును, ఆశ్చర్యమును గలిగెను. అధికారులు, గొప్పవారు గావించిన యపవాదభాగముల నిట సభ్యులు తెలుపుచుండినపుడు సవరితము నందెప్పుడోచదివిన యొక అండ్లవిద్యార్థికథ జ్ఞాపకమునకు వచ్చెను. ఆతడు కుద్దమొదని ఉపాధ్యాయుడు కుట్టవానితో నొకప్పడు చెప్పెను. అయ్యో మీరు నన్ను మొదనియొంటిని. నేను తెలివెలవాడనని మత్యడి, తల్లి, సహోదరి యనుచుండురు. అన్నిటికన్నను ముఖ్యముగ- నేను తెలివెలవాడనని నేనే యనుకొనుచుండ మీరు నన్నెట్లునట చాలయక్రము. కావున మీరు పొరవడితిరని అట్లువాడు పాధ్యాయునికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. మనము యోగ్యులమని మనము తలంచుచుండుము. మనవిభులను

చక్కగ నిర్వహించితిమని మనయభ్యుత్సాహిప్రాయము. మనముగూడ నట్టియభిప్రాయమునే గలిగియున్నాము- అయితే దేశముమనబాధ్యతను మనలనుగూర్చి యితరులు చేసిన ప్రశంసను గమనించి నదా యని యాలోచింపవలసియున్నది. మనము పరిశీలించుటకు మార్గ మిదియే. కుట్టవాని తెలివని కనిపెట్టుట కుచితజ్ఞత యుపాధ్యాయునికే గలదు గాని తల్లికి, తండ్రికి, అప్పచెల్లలకు నుండదు. అలాగుననే కాననసభకార్యములను ప్రశంసించుటకు జనసామాన్యమే తగ్గి యుండును గాని అభ్యుత్సాహ సభానాయకులు రాజప్రతినిధులు తగియుండగని నేను తలంచుచున్నాను. ఇట్లునటచే యీమనా నీయుల ప్రశంసను నేను తృప్తికరంచుటలేదని తలంపగలను. అయితే ఒకవిషయమును మాత్రము మిక్కిల్ జ్ఞప్తిపరుపకలెప్పుడు. ఈపర్యాయము అధికారతరతీర్మానములకై యొందుదినములు ప్రత్యేకింపబడియుండ దినమున కొక్కతీర్మానముకన్న నధికముగ మనము గావించబడుటకు మని చింతించుచున్నాను. కాని రాజ్యనిర్వహణతంత్రములను గూర్చి యపన్యాసముల హడలగొట్టుటలో మన మించుమించుగ జాతుకొతులవలె యికిలించితిమి. మనము మనకార్యములను నిర్వహించవలసినది యిట్లుగాదు. మనలోపములను మనము సవరించుకొనక కండ్లు మూసికొని సంతకేయే మిలాభము? సరి, యొక స్వపరిపాలనావిధానచర్యకు మరల గడంకెదను జనసామాన్యమునకు సరియైనవిద్య గలుగి, వారిబాధ్యతల వారికి తెలిపి, వారాబాధ్యతలను చక్కగ నిర్వహించునటుల జేయుట యవశ్యకకర్తవ్య మని యిచ్చటి నామిత్రులకేగాక యెల్లరకును విన్నవించుచున్నాను. మనము జనసామాన్యముయొక్క కోరికలను గమనించవలెను. అధికసంఖ్యాకులు అల్పసంఖ్యాకుల యభిప్రాయము ననుసరించి, వారికి ప్రీతిమయి ప్రవర్తించవలెను అల్పసంఖ్యాకుల సెప్పవలెను బాధింపగూడదు. ఇట్టిస్థితి యిప్పుడున్నదా? మన మిట్టిస్థితి సంపాదించుటకు కృషి, సలుపుట యుక్తము. జనసామాన్యము చుటుకుగను, ఉత్సాహవంతము గను, విద్యావంతులుగను నుండునటుల మనము చేయవలెను. పార్లమెంటుసభలో భారత ప్రభుత్వబిల్లు చర్చలో నుండగా మనము పలువిధముల మురియుచుంటిమి. పలుపలు విధముల నాలోచించుచుంటిమి. కాని దురదృష్టవంతము లగు పరిస్థితులవలన, పడలకు వారిబాధ్యతలను తెలిపి స్వాతంత్ర్యమును ఎటుల వినియోగించవలసినదియు నచ్చతెప్పటకు వీలుగలిగినదిగాదు. వోటరులు తమ బాధ్యతను గమనించి, తమ కర్తవ్యము నెఱింగి ఎన్నికలయందు తమ తమ ప్రదేశములలో పాల్గొనిరిని యీ సభాసభ్యులెవరైనను మనఃపూర్వకముగ చెప్పటకు, నోరాదునా? ఎన్నిక లేదో యొకవిధముగ కడటముగ జరిగెను. వోటరులు తమ బాధ్యతను గుర్తించుకొనక కాలము అధికారము. సంతయు వారి కప్పగించుట సీతియు, తెలివియుగాదు. నాదేశియులు రాజ్యనిర్వహణమునందు పాల్గొనుట కనర్హులని నేనా, రోపించుటలేదు. ౧౯ సాలరుజంగు, ౧౯ టి. మాధవరావు, ౧౯. శేషుబ్రహ్మయ్య, రమేశచంద్రవర్మ, బీశ్వరీలాల్ గుప్తా కాజిమహబూద్దీన్, సోపా ప్రభువువంటి రాజ్యాంగవేత్తలు, రాజనిర్వహణ శురంభముల ఏదేశమునను జన్మించియుండరు. రాజ్యనిర్వహణమును తెల్లవారేతలులో నుండి నల్లవారికి మార్చవలెనని యీ తీర్మాన ముద్దేశించుటలేదు. అధికారమును వెంటనే అమారముగ జనసామాన్యమునకు నొసగవలెననియే యీతీర్మానము ఉద్దేశించుచున్నది. కాబట్టి యీ బాధ్యతను నిర్వహించుటకు ప్రజావళి సంసిద్ధత జూపుచున్నదా యని మనఃపూర్వకముగా దగను. మనకు చారిత్రమే రుజువుగ నుండగలదు. నాకు ముఖమగు మాదుదేశములకేర్పే నుర్పించెను. ఇంగ్లాడు, ఫ్రాంసు రుష్యాదేశములనుగూర్చి యాలోచింపెను. 1832వ సంవత్సరము నుండి యింగ్లాడునందు ప్రజాయంత్రపరిపాలన మేర్పడెను. అపటినుండి యభివృద్ధి నిదానముగను, జాగ్రత్తగను గలుగుచుండెను. ఫ్రాంసు చారిత్రముచూడండి. ఒక నిర్వహణప్రభుత్వము పటాపంచలు గావించుట అధికారమంతయు ప్రజావళిపాస్ట్రములతో నికి వచ్చెను. మరల ప్రజాస్వామ్యమునుండి తెప్పించుటకు నిరంకుశ ప్రభుత్వ విధానమే తలనూపెను. మనకు స్పష్టముగ తాత్పర్యముగ విలసిల్లుచున్న రుష్యాస్థితి జూడుడి. ఇరువదియేడు సంవత్సరములనుండి నేను రాజ్యాంగవిధానమును, నిరాఘాయముగ విమర్శించుచున్నాను. పరిపాలనాక్రమము మిగుల యత్యుక్తికరముగనున్నదని నాకు తెలియెను. అందలి లోపములును, తప్పులును నాకు తెలియెను. కాని వానిని సవరింపవలసియున్నది. ఈ సభవారికా లోపములను సవరించుటకు అధికారము, అవకాశము గలవని తలంచెదను. అట్లు పరిపాలనావిధానమునందలి లోపములను సవరించు సవరమున మనలోపములను కప్పిపుచ్చునరారు.

మనమీ బాధ్యతను నిర్వహించుట కుచితజ్ఞత సంపాదించుకొనవలెనని యంతసేపు ముచ్చటించితిని. స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి నామిత్రు లిదివఱకే గంభీరపన్యాసముల నొసంగిండున వానినిగూర్చి యించుకేనిమరల యుపన్యసింపక ముఖ్యముగ నాలోచింపదగిన యీతీర్మానమునుగూర్చి మాత్రము చెప్పితిని. ప్రజావళియర్హత సంపాదించుకొనినవిమృట సామాజ్యమునందు బాధ్యతను చక్కగనిర్వహించుకొనుటకు శక్తిపామర్థ్యము తేర్చుడినవిమృట, ప్రజావళి కొల్పల నడ్డుపెట్టుట కవకాశి శక్త్యముగాదు. శ్రీమతిసరోజినాయుడు ఒకానొకసమయమున 'మీరు స్వపరిపాలనమును పొందుట కర్హులైనయెడల మిమ్ము భగవంతుడుగాని మానవుడుగాని యడ్డుపెట్టబాల'డని చెప్పెను. నేనీయభిప్రాయముతో సంపూర్ణముగ నేకీభవించుచు 'మీరర్హత సంపాదించుకొన సంతకమును భగవంతుడుగాని మానవుడుగాని మీకు స్వపరిపాలన మొసగ'డను వాక్యమును చేర్చెదను.

ఈనాలుగు మాటలతో ముజుందారుగారి యసలుతీర్మానముకన్న జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారి తీర్మానమే యాచరణయోగ్యమని తలంచుచు ఆసవరణతో నే కీర్తవించుచున్నాను.

౧౯. జి. జి. భాయి:— అయ్యో, దలలుగారు తెలిపిన యభిప్రాయములతో నాకుగాని నాసంఘము వారికిగాక, యెట్టి సంబంధము లేదని స్పష్టముగ చెల్లుపుటకే నేను ముఖ్యముగ నాస్థానమునుండి లేచితిని. బ్రిటిషు పరిపాలనవలన గలిగినలాభములను అతనివలె నేను గుర్తించుచున్నాను. కాని జమ్నాదాసుగారి సవరణతో నేకీభవించుటకు కారణము జూపిన కారణములు మాత్రము నాకు నచ్చినవిగావు. గత పదమాడువందల సంవత్సరములనుండి భూదేశమున మాకు స్థానము నొసంగినందులకు మీనదా మహమ్మదీయులకు కృతఘ్నులమై యుంటిమని సభ్యులెవరును పొరవడగూడదని విన్నవించుచున్నాను. బ్రిటిషువారి యాగమమునకు పూర్వము మేముప్రభాతిచెంది యుండలేదనుట నాప్రవే. కాని అప్పటిస్థితిని, యిప్పటిస్థితిని గమనించి పరిశీలన ముగావించుకొన వలసియున్నది. బ్రిటిషువారి పరిపాలనమున పొరవడ లభివృద్ధిగాంచిననుగూడ, స్వదేశీయుల హంఘట మేమడ్డుదగలుట న్యాయముగాదు. బ్రిటిషువారి యాదరణ క్రింద అధినివేశ రాజ్యముల స్వపరిపాలనా విధానమును పొందుట మనవిధియని నాయభిప్రాయము. ఈకొలం మాటలతో జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు పాదించిన సవరణ నామోదించుచున్నాను.

రాయి డి. సి. బరువా బహదూరు: నాయభిప్రాయములో ప్రస్తుత సమయమున జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారి సవరణ మిగుల యనుకూలముగ నుండును. కేంద్రప్రభుత్వములో ద్వంద్వవిధానమును ప్రవేశపెట్టుటకును, రాష్ట్రములందలి శాఖలన్నిటిని ప్రజాయత్రములుగ జేయుటకును దేశము అర్హత సంపాదించుకొనెనా యని యాలోచించుట కొక యుక్తసంఘమును నియమించుట భావ్యముగ నుండును. అంతవఱకును మనము ఓర్పు వహించి వేచియుండవలెను. ఉపసంఘము వారి నిర్ణయమునుగూర్చి మనము శంకింపగూడదు. అందుకు బదులు మనము సంతోషము జెందవలయును. కాబట్టి యొక యుపసంఘమును రాజప్రతినిధిగారు నియోజించెదరని తలంచుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారికిని, కాననసభకును తృప్తికరముగ నుండులాగున యాయుపసంఘమువారు అనుకూలము గునివేడికను తియ్యారు చేసెదరని నేను తలంచుచున్నాను. కాబట్టిసవరణ సంగీకరింపవచ్చును. అర్హతసంపాదించుకొని యాస్థానము జేరవలెనను లోకోక్తి మన లక్ష్యమునందుండుటే యుక్తము

అచ్చులొ నన్నది త్వరలో సిద్ధమగును

1922 సం॥ స్వదేశీ క్యాలెండరు
మహాత్మా గాంధీ, తేజ లో॥ పులకు
పటములు అందులో కలవు. కొలది క్యాలెండరులు మాత్రమే ముద్రింపబడుచున్నది గాన అర్ధరులు ౨ అణాలు పంపి, ముందుగ రిజిస్టరు చేసుకొనవలెను.

వెల ప్యాకింగు పోస్టేజి సహా 12 అణాలు,
మేలురకం కస్తూరి, గోరోజనం, కుంకుము,
పువ్వుపచ్చకర్పూరం ధరసహాయముగ దొరకును.
పంత్రివిలాసం- క్రిష్ రాజే అండు కో,
కోలాకూర్ 256, చై నాబార్ రోడ్, మదరాసు.

దైవలోనుండి మహమ్మదాళిగారు

వాసినలేఖ

"దైవాజ్ఞ అనుల్లంఘనీయము"

నాయనా!

నేను చాలకాలమునుండి మీకు జాబువ్రాయవలయునని అనుకొనుచుంటిని. కాని యేదో యొక కారణమువలన దినములు గడిచిపోవుచుండెను. నేను వాల్తేరునం దరెట్లుచేయబడినప్పటి నుండియు నాభార్య నిర్వహించుచున్న కార్యమును గురించి మీరు పత్రికలలో వ్రాసినసంగతులు చూచుచున్నాను. మీ పలుకులు నాహృదయమున కెంతవచ్చినవో తెలుపుట కొక్కసంక్షిప్త వ్రాయదలచితిని. ఈ సంగతి నేను మాటలలో తెలుపజాలనని మీరే యొప్పకొంటిరి. మేమెకరినొకరు జూచుకొని ప్రేమించి తరువాత వివాహము జేసికొంటిమి. భారతదేశమం జిట్టిదరుడు. నే నీవిషయము మీతో నొకమారు చెప్పియుంటిని. కాని అప్పటికంటె నిప్పుడు నాభార్య నాకెక్కువ ప్రేయమగు సహధర్మిణిగా యాయెను. మా నిర్బంధవాసమునందును తరువాత మేమనుభవించుచున్న కష్టములలోను ఆమె యొనర్చుచున్న కార్యములవలన ఆమెయందు నాకెక్కువ ప్రేమ గలిగెను. వాల్తేరునందు నేనరెట్లు చేయబడినపుడు రైల్వే పోలీసు స్టేషనులోనికివచ్చి పిల్లల విషయ మేమియు విచారింపవలదనిచెప్పి నిశ్చలముగ తిరిగి రైలును ప్రవేశించి పురామె యందు నాకుద్దించిన గాఢానురాగ మదీవర కెప్పుడును లేదు. అతీసోదరుల విషయము మీరు వ్రాయుచున్నది చూచితిని. మీరు మమ్ములను గొనియాడితిరి. అందువలన మేమెక్కుడు తృప్తిపావంతులమైతిమనదని నిజము. కొందరు విమర్శకులు "ముద్దాయిల వాదము" "క్షమాపణ" అని మమ్ముల విమర్శించునపుడు. మమ్ముల సరిగ సమర్థించిరి. మేము కుపితులమై ప్రవర్తించు సమయమున దానినుండి తప్పించి యుత్సాహవంతుల జేయుచు వ్రాయుచుంటిరి. మీరింతవరకును మమ్ము పొగడుచు గాని సమర్థించుచు గాని యేమియు వ్రాయలేదు. నా సతీమణిని గురించి మీరు పలుమారు వ్రాయునపుడు నాకెంత సంతోషము గలిగెడిదో ఇందువలన గూడ నా కంతసంతోషము గలుగుచున్నది. మీరామె నింత పొగడుటను క్షమించెదను నా సతీమణి నింత పొగడుచు ధీరకార్యము లొనర్పజేయ గలిగినందులకు మీరై నాకీర్త్య లేదు. కొలదికాలములోనే ఈవిచారణ ముగియను. అప్పుడామె విశేషధీరకార్యము లొనర్చి మీ పొగడ్డల విశేషముగ సంపాదించుకొనుటకు వీలు కలుగును.

మేజిస్ట్రేటు ఎదుట నాల్గవ దిన విచారణ ను గురించి తెలుసేగారి కొక లేఖను వ్రాసితిని అది మీరు చూచితిరాయని నాకాశ్చర్యము గలుగుచున్నది. నేజెప్సినదానిని గురించి బొంబయి క్రానికలు పత్రికగూడ నెంతదుర్మార్గముగ ప్రకటించినదో మీకు తెలియును. సాంకేతికతిమి సరిగ తెలియని విలేఖకుల వ్రాతలను ప్రకటించు, నూతన పత్రికలలోని వ్రాతలవలన నేదేని యొక యల్పిప్రాయ మేర్పరచుకొనుట యెంతపొరబాటుసంగతియో నిందువలన తెలిసెను విలేఖకులు సామాన్యముగ వ్రాయవలసినపు డా పనిని మరచి మాటల వినుటయందు నిమగ్నులై యుందురు. నేను జైలునందు లేనప్పుడు విలేఖకుల వ్రాతలను సరి జేయుటకు కాలమును ఓర్పును నాకులేవు నేనిప్పుడు జైలులు లోనుండుటచే నాజీవితమునందు ఓర్పు ముఖ్యముగా నవసరము చాలవ్యవధిగూడ నుండును అందుచే నిదివరకువలె నట్టి లేఖల సరిజేయుటకుండు నుండజాలను కాని అందుమూలమున అప్పులో మా మాటల నెల్ల ప్రజలు నమ్మరాదు మేజిస్ట్రేటు గారియెదుట 4 విన విచారణ యొక్క నివేదిక యందు పత్రికలలో చాలలేఖలుగ ప్రకటింపబడెను. దీనివలన కొంతమంది ప్రజలైన ను మమ్ములనుగురించి పొరబాటు అల్పిప్రాయమునుబడెదరు క్రానికలుపత్రికయందు నావాక్యములను చాలవాక్యములు తారు మారుచేసి ప్రకటింపబడెను. వానినిగురించి నేను తయారుసీగారికి వ్రాసినలేఖలో తెలిపితిని, అందు కొద్దము విధిత్వముజేయు విషయమునుగూడ తెలిపితిని. మేము నోట్ల మొనర్చునెంచలేదు. మూడుదినములవరకు విచారణ సరళముగ నే నడచెను. కొద్దము నిర్ణీతముజేసిరిగాని, మేము మమ్ములను సమర్థించుకొనుచుంటిమి గాని కొద్దవారు గాని, ప్రభుత్వప్రమువారు గాని చెప్పజాలరు. మూలానా హుస్సేను అహమ్మదుగారి వాక్యములను సంతర్కమున తిక్కులు దట్టించెను, కొద్దవారు సమర్థుడైన అనువాదకుని పిలిపించుటకు తీరస్కరించిరి. మేజిస్ట్రేటు, ఆంగ్ల భాషలో వ్రాసిన ఇంకొకనిదియు వాక్యములను నీయ

వలెననిచెప్పెను. ఇందు మూలముననే డాక్టరు కిమలూగారు యుద్ధ భావయందు మాటలాడిరి. మరునాడు కొద్దవారి ప్రవర్తనవలన మూలము ఒక్కరాత్రిలో నెందువలన నామాన్యు సంభవించెనో తెలియదు. కొద్దవారే తీరస్కారభావముతో ప్రవర్తించిరి కిమలూగారి వాక్యములను నాదానివలననే యున్నది. కాని మేజిస్ట్రేటు ప్రతివాక్యమునకు అడ్డుపెట్టగడనెను. కిమలూగారు జెప్పినది కానిని వ్రాసుకొననని మేజిస్ట్రేటు నేను తరువాత వాక్యముల మీయదలచినవో నిలుచుండవలసినదని శంకరాచార్యుల వారితో మేజిస్ట్రేటు నేను. తన మతమున కది వ్యతిరేకమగుట చే నట్లుచేయజాలనని శంకరాచార్యులవారనిరి. ఇందుమూలమున నే కాంతముగ మేజిస్ట్రేటునకు యుక్తాయుక్తములు తెలిపితిని. శంకరాచార్యులవంటివారిని గూడ వారి మతధర్మమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించి వివరములను వారిని గౌరవింపవలయునని కొరవచ్చునాయని యడిగితిని. మతధర్మములకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించవలసి వచ్చినందులకై మాతృదేశమునుండి ఈదేశమునకువలసవచ్చిన జాతియందు దీమేజిస్ట్రేటుదృఢించెను. ఆంగ్ల న్యాయస్థానముల కంతయెక్కువ గౌరవముండవలయునని యాతనివ్యక్తము. ఆయనకు దేవునియందునమ్మకము లేదా? ఈవిషయము పత్రికలలో "నీకు దేవునియందు నమ్మకము లేదా?" అనిమాత్రము ప్రకటింపబడెను. ఇందులకు మేజిస్ట్రేటు తిరస్కారముతో కూర్చున్న మని యాజ్ఞాపించెను. నేనాయాజ్ఞను తీరస్కరించితిని అనికాని "నేను కూర్చున్ననునేమి చేయగలవో చూచెదను" అని యనలేదు. అతను బలముపయోగింపగలదని జెప్పితిని కాని నిందితుడు కూర్చున్నవలెనటను న్యాయశాస్త్రమునందెక్కడను నిబంధనలేదు. పాపము షేకతాళి మేజిస్ట్రేటును సమాధానపరచుటకు చాల ప్రయత్నించెను. తాను వాక్యములను విచ్చుచున్నపుడు మధ్యమధ్య నభ్యంతరములుపెట్టవలదనియు నట్లుచేసినయెడల తానువాక్యములను సరిగ జెప్పజాలననియు జెప్పెను. కానిగతదినపు వాక్యములవంటివానిని రికార్డు చేయకూడదనియు, కొద్దలోని సహాయవాదులుగూడ వినుగూడదనియు మేజిస్ట్రేటు స్థిర పరచుకొనెను. మా ల నా హుస్సేను అహమ్మదుసాహెబుగారు జెప్పినదానిని కొద్దభాషాంతరి కరణము జేయంక పోవుటయేగాక దానిసరళముజేసుకొనుటకుగూడ ప్రయత్నింపలేదు. (మహమ్మదీయ మతసిద్ధాంతములను గురించినదాని దాను భాషాంతరికరింప నశక్తుడనని కొద్ద అనువాదకుడు ఒప్పుకొనెను.) ఏమియు వ్రాసుకొనలేదు. ఇంతయెగాదు "మూకీభావము వహించుటయే యవమానించుట. అదిగాక కొరనునిక్కడ చదువుటనవసరము అనిరెండుమూడునితావాక్యములనుగూడ పఠికెను. మూలానాసనీరు అహమ్మదుగారి క్లృప్తమగు వాక్యములను గూడ నిట్లేనిరాకరించెను. చట్ట విరుద్ధమగుదోషముల నెన్నిటిని యొనర్చుటయేగాక మేజిస్ట్రేటునా వాక్యములను తుదిభాగమున వివరము నెవ్వనొద్దనకు కేసును పంపెను. నావాక్యములను వ్రాసియాయవలెనని యునందులకుగాను సాంకేతికతిమియు టైపుజేయుటయు తెలిసినవానిని బంపెదననియు మేజిస్ట్రేటు స్వయముగగోరుటచే ప్రథమమునందులకు సమ్మతించితిని ఇదియంతయు తమసాజేయవలెనని ఆతడెట్లుగోరెను. రెండవదినమున ప్రాసిక్యూటరు, తరపు నాశ్చ్యము సగమైనను ముగియక పూర్వమే ప్రభుత్వన్యాయవాది ఇద్దరు సాక్షులకు సమములు పంపవలెనని కొరగావ్యధాగా విచారణలో కాలము గడపుటనవసరమనియు ఉన్న సాక్షులను నెవ్వనొద్దగోరెను. పిలిచినజాలననియు మేజిస్ట్రేటు యుత్తరువుచేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారికి గూడ ముందే నెవ్వనొద్ద పంపవలయునని యుద్దేశము!! 29 వ తేదీన విచారణముగియకముందు నెవ్వనొద్ద విచారణప్రదేశము చాలునాయని పట్టుకు ప్రాసిక్యూటరుతో మాటలాడుటకు నాడివలయుమనచు వచ్చెను!

ఉరియొగ్గముల తయారుచేయుటకు నడంగినిగూడ నప్పుచే పంపి యుండవచ్చును! నేను మహమ్మదీయన్యాయశాస్త్రమునుగురించి జెప్పనపుడు మేజిస్ట్రేటుతులతో "పత్రికలలో నిక్కడ అనవరములే" దని చెప్పుచుండెడివాడు. ఇట్టి సందర్భములలో షేకతాళిగూడవిసిగి "ఇట్టి అల్పవిషయములనుగురించి నన్నేమి ప్రశ్నించెదవు మహమ్మదీయన్యాయశాస్త్ర మిట్టి సందర్భముల నేమి జేయవలెనని విధియనో యడుగుము" అనియనెను. ఇదియంతయు వృధాయాయెను. అప్పుడు షేకతాళి సహింపజాలక "ఈఅసభ్య ప్రహసనము" ని యనెను ఈవిచారణముగియగనే మేజిస్ట్రేటు వెడలిపోయెను. మరల క్రొత్తమనిషిగ మారెను. షేకతాళిమీద రెండవకేసునందును తరువాత నావైకేసునందును విచారణ మూడవదినమందు ప్రవర్తించిన విధముననే ప్రవర్తించెను. ఈ కాని మార్పులకు కారణమేమియో నాకుతెలి

యదు. విచారణాంత్యధికమున విచారణ ముగిసినది. మేము బయటికివచ్చితిమి. కొంతసేపటికిపట్టికు సాసిక్యూటరుతరస్కరిగతినిమమ్ము సమాపించి మీరింకొకపర్యాయము కొద్దలోనికి వచ్చుట కభ్యంతరము గలదా? ఒక నా షేకతాళి పుష్ప పత్రమును దాఖలుజేసెను. అతనిని తిరిగి విచారింపదలచితిని నీమమ్మడిగెను. "మీ ఇష్టమువచ్చినట్లు"నని జెప్పి కొద్దనకు జనితిమి. సాక్షియగు సి. వి. డి. రిపోర్టరు తిరిగి ప్రమాణమును జేసి తానప్పుడే దాఖలుజేయుచున్న పత్రము నా యుపన్యాసమని జెప్పెను. అప్పుడు సాక్షిని అంతకు పూర్వము ఇంకొక పత్రము నా యుపన్యాసమని చెప్పినందులకు ఫోరరీ నేరముకొంద ప్రాసిక్యూటరును జేయుటకు గల నా హక్కును పదలుకొంటిని మేజిస్ట్రేటుతో సంతోషముతో జెప్పితిని. మేజిస్ట్రేటు సమాన సంతోషముతో కృతజ్ఞతావందనము లొనర్చెను. దీనిని బట్టి కొద్దలోని వారి (నిందితులతో గలిపి) చర్యయొక్క స్థితిని మీరు గ్రహించుకొనుడు. మనకందరకు తెలిసినట్లు, నిజముగా మేజిస్ట్రేటు కీలుబొమ్మ (మొదటిదినమున, నా సోదరదేశీయు నిట్టి పనిజేయుట కుపయోగించుట చాల విచారకరమైన సంగతి యని వారికి తెలిపితిని) నా వాక్యములనంతరము కేసు ముగించెను. చట్టవిరుద్ధవిధాన మవలంబించి విచారించి చరిత్రలో ప్రసిద్ధి నొందవలసివచ్చియు న్యాయమున కాదర్శముగ నుండవలసివచ్చియు కేసును చెవగొట్టించుటకు గాను మేజిస్ట్రేటుగారిని వారి రాజభక్తికి పొగడెద రనుకొనినవారుగూడ నిరసించినట్లు తెలియుచున్నది. అందుచేతనే ఆలసాహుడుండి రాస్ అల్లసగారను బారిస్తరును ఒక అలీమును లాహోరునుండి సమర్థుడైన అనువాదకుని ఈ కేసును సరిగ జరుపుటకు తెప్పించుచుండిరి. కాని ఇదియంతయు నొక ప్రహసనము దీని నేదీయు నభివృద్ధి జేయజాలదు. మేము కొద్దను తీరస్కరించుచు ప్రవర్తించెము. అల్లరిగూడ జేయము. మూగవాసలె నుండెను. దౌర్జన్యరాహిత్య పట్లండవలెనని కొరడు. దౌర్జన్యము జాల కృత్యములకు బాధ్యత వహింపవలయును. చాలమంది మహమ్మదీయులు తుదిదినమున భగవంతుడు తీర్పు జెప్పనపుడు దౌర్జన్యముయొక్క అంతరములు తెలిసికొనెదరు. దౌర్జన్యరాహిత్యముగూడ జాలకృత్యముల జబాబుదారి వహింపవలయును. పరికింపదలు అహింస చేరుపెట్టుకొని యేమియు చేయలేకుండురు.

నెలపు గైకొనెదను. దేవదాసుకును చిన్నవారలకును నాప్రేమను తెలుపుము. తల్లికి సలాములు.

హుండిని భిలాభకునిధికి పంపవలసినది. తల్లికిని, నాభార్యకును ధనసహాయ మనవసరము. మేము తనివితీరిన ముష్టివారలము ఎంతభగవంతుడైనా మనయంద్యమును దానినంతము మింగి వేయుచుండును. ప్రియమైననీకు నమస్కారములు.

జైలు, కరాచీ } ఇట్లు
18 అక్టోబరు 1921 } మహమ్మదుల్లా.

(ఈజాబునందలి యల్పిప్రాయములనే యనేక కారణముల వలన నేనును గలిగియున్నాను. ఇది మహమ్మదాళిగారిస్వభావమునంతయు తెలుపుచున్నదని తలచుచుంటిని. ఇదిపామాన్యముగా మేజిస్ట్రేటుగారిద్వారా వచ్చియుండవలెను. ఈజాబులోని మాటలలోనిక్కడైనను దీనివేయ నాశిష్టములేదు. మో. క. గ.)
(యంగుయిండియా)

అమకమునకు

హార్వేజే తయారుచేయబడిన 16" X 30" X 84" కొలత గల ఒక కాంపౌండు కన్ డెన్సింగు ఆరిరియల్త్రము. రొబెజే తయారుచేయబడిన 16 1/2" X 26 1/2" X 86" కొలతగల ఒక కార్లి 5 యల్త్రము. 12 X 24 కొలతగల 2 మాన్యు హరిజాబల్ ఆరిరియల్త్రములు- వైస్ తెలుపబడినవనియు చిన్న మిల్లులకు లేక కర్మాగారమునకు తగినవి- 8284 బి

J. C Tosh Ltd., 2, Strand Road, Calcutta.

సెలంతు చంద్రము.

గనేనియూ అను నొకగ్రామమునకు వారము.

పద్మములేదు. పిలిచితో పనిలేదు. ఎటువై, తెలుపువచ్చు, అను మాడు విధముల నెకలోగమున మూడు పూటలలో మానునను. శ్రీల కునుమ న్యాయులకు కూడ ఇది రాజోధము. డబ్బీ 1-కి నెల 2-4-0

1 చంద్రీ (పలయచందనమున కనుపానము) టౌన్సు 8-0-0

1922 కేలండరు 1922

రంగుల చిత్రపటము. ముద్దులు, మాటగట్టుచున్నది. వారములు తెనుగులో నున్నవి. నెల 1-కి 0-8-0, డజను 1-0-0. ఒకటి కావలయువారు 4 ఆచార పోస్టుచీట్లు పంపవలెను. నాలుగింటికి తక్కువ కొరవారికి పోస్టుచార్జి అధికమగును. క్రతయింట నుండగలనది. కొలదిప్రతులే యున్నవి. (1251)
గంధర్వపార్శ్వనీ, రాయవరం, (గోదావరి)

తణుకు ఆ.డి. మునసబుకోర్టు

ఫయలు O. S. No. 272/1920.

వాది : మాండల అన్నప్ప, సా. కానూరు.

ప్రతివాదు : 1 బళ్ల పీఠాస్వామి, 2 యా. సరయ్య, 3 యా. సుబ్బయ్య, సా. కానూరు.

వాది ప్రతివాదులపయన, 1918 వా.కే. 2 ప్రతి వాది వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రామిషన్లను తాలూకా వాకి రు 78-10-9 లకు సేల 1-కి నూటికి రు 1-4-0 లు చొప్పున వడ్డీతో యిచ్చుటకు రు 80-10-1917 కంటే ము కేడికి వాది కేవల 1-3 ప్రతివాదులు ప్రామిషన్లను వ్రాయించి యిచ్చి యాండగా 4వరు వాకి రు 106-10-9 లు రాబట్టు కొనుటకు తలచుట అడివడం డి. ము. కోర్టులో వాది దావా తెచ్చింది. 4వరు దావాను గురించి 1 ప్రతివాది తనకు యేమి యీనా ఆక్షేపణను చేయడం సదరు కోర్టులో రు 21-11-21 సం. ము. కేడికి క్లౌజురుగా గాని, కక్షిబద్ధంగా గాని, యేజంటు ద్వారాగాని పోజరయి తెలియపర్చుకోవలయును. అట్లు పోజరు కానియడం కోర్టువారు సదరు 1 ప్రతివాదిని యిచ్చు పార్టీ చేసి దావా తీర్మానము చేయదు.

Tanuku } S. Somasundara Rao, 24-10-921 } (8382) వాది ప్లీడరు.

శ్రీ కోర్టు ఆ.డి. ము. కోర్టు

రిగ్యులరు నెం 475/21 రు.

వాది : శ్రీరాధ సీతమ్మ,

ప్రతివాదు : -

- 1 లండ వెద్దనరిసింహులు, 9 లండ చినదాశేను, 2 లండ సాగుపిళ్ళ, 10 లండ చినలక్ష్మమ్మ, 3 లండ సాగుపిళ్ళ, 11 లండ యద్రయ్య, 4 లండ అమ్మయ్య, 12 లండ అమ్మయ్య, 5 లండ అమ్మయ్య, 13 లండ సాగు పిళ్ళ, 6 లండ వెద్దనాశేను, 14 లండ అమ్మయ్య, 7 లండ అమ్మయ్య, 15 లండ వె క య్య, 8 లండ యెంతు పిళ్ళ, 16 లండ పోయ్యయ్య.

వాది కేవల ప్రతివాదులు 16-10-19 కేడిని రు. 1200 లకు వ్రాయించియిచ్చిన ప్రతీతితాలూకు వాకి ఆసలు వృద్ధులు రు 1489 లు రాబట్టుకొనుటకు వాది యాదావా తెచ్చి యిచ్చాడు. వాయిదా 17-11-21 కి వేయబడియున్నది. ప్రతి వాదులు పోజరయి ఆక్షేపణలు చెప్పుకోవచ్చును.

I. Venkannah, 25-10-21. Pleader for Plaintiff.

వ్యవసాయ శాస్త్రము ఇందు ఎరువులు, పశువ్యాధులు అందుల చికిత్సలు, యెట్టి నేలలు యేకంటలకు పయోగించునదియు మొదలుగాగల విశేష లాభములను దీయుమార్గములు సూచించు బకనవి. 50 ప్రతులు మాత్రమే మిగిలి యున్నవి. 300 పుటలు. వెల రు. 1-8-0 నేకు బ్రదర్స్, మచిలీకట్టము.

హోదా నెవ్వద్వర్తమానములు 1. ము. క్లౌజురుగా జాతకము రు. 2-8-0 2. ము. క్లౌజురుగా జాతకము వివరము గా నా భ్యాంకములతో వ్రాయుటకు 8-8-0 3. ము. క్లౌజురుగా జాతకము వివరము 2-8-0 4. ము. క్లౌజురుగా జాతకము వివరము 8-4-0 5. ము. క్లౌజురుగా జాతకము వివరము 0-8-0 (కోర్టుకు యిందుతో కలసియున్నది.) (3123) వి. వి. ఆర్. శర్మ, కాకినాడ.

క రా చి వి చా రణ

జగద్గురు శంకరాచార్యులుగారివాఙ్మూలము.

శంకరాచార్యులవారు మాన్వవియే తమవాఙ్మూలమునిచ్చిరి. తమవాఙ్మూలమును అతివైరితముగ జరిగెను. అందుచే వారు చెప్పినది సరిగ గ్రహించుటకు వీలులేకపోయెను. వారిట్లు చెప్పిరి. మమ్ము నరస్తుజేసినపుడు ఎక్కడను దీసి కొనివెళ్లనదియును జెప్పలేదు. కరాచీకి గాక మరెక్కడకో తీసికొని వెళ్లుమంటి మని చెప్పిరి, నాగపురకాంక్షనుసభ సంపూర్ణస్వరాజ్యమును. ప్రకటించెను ఈకుటపన్నుఫలము:కప్పటి రాజప్రతినిధిగారినిగూడ నాహ్వనము జేసితిని. నేను భక్త్యోపదేశముల జేయుచుంటిని. అది నావిధి. దానివలన వచ్చుఫలితముల ననుభవించుకొనునాను. మహమ్మదీయులు సైన్యములో జేరుట పాపమున తీర్మానమునుగురించి నాకు తెలియదు. నేను రాజకీయ శంకరాచార్యులనుగాను. నేను కారదాపీఠాధిపతియగు జగద్గురు శంకరాచార్యులను. చాల మంది నన్ను టంగిగకరించిరి. యంగు ఇండియా న్యూయిండియా ప్రతికలను వదలివేసి ఆసహాయోద్యమప్రతికయగు బొంబాయి క్రానికలు ప్రతీకను మముజువనిచ్చుటాశ్చర్యజనకముగ నున్నది. ప్రభుత్వమువారు, ఆరెస్టుచేయబడినది వెంటటరాము అను పేరు గల భారతకృష్ణతిర్థజీయను నాయన యనియు జగద్గురుశంకరాచార్యులు గారనియు ప్రకటించి ప్రజలకండ్లగప్ప ప్రయత్నించిరి. జి. ఎలి ఫెన్స్ నుగారిని (ప్రభుత్వవ్యాయవాది) యున్నది. అనగా టామియనియో మరేమియో తెలియలేదు. (నవ్వు)

గులాముబాద్ గారి సభావర్తసింధిభాషలో జరుగుటచే దానినిగురించి సి. వి. డివాకి నివేదికలు సరిగనుండజాలవు. పీరు ముబాద్ గారి యుపన్యాసమువై నాధారపడియున్న సాక్ష్యముగూడ సరియగునది కాదు. జిల్లామేజర్ ప్లేటు ఈకేసును గురించి వ్యవహరించుటలో మమ్ములను సేరస్థులని వ్యవహరించెను. ముద్దాయిలని వ్రాయలేదు. అందుచే నిదివరకే సేరస్థాపనజరిగినట్లు తేలుచున్నది. డాక్టరు కేమలూగారు కోర్టువర్తలో చాల తప్పుపనులను గ ను బరచిరి. అవి సత్యములు. ఐనను ఈకేసు నింకొక మేజర్ ప్లేటునకు బదలాయించవలెనని మేముకోరము. కాని ఈసంగతులు రికార్డులో వ్రాసికొనవలెను. కేసును గురించి మేము జెప్పినది మేజర్ ప్లేటు రికార్డుజేయనిరాకరించెను.

శంకరాచార్యులువారు 80 షేజీలనుమాత్రమే ముగించిరి. ఇంతలో కోర్టువారు రల్ఫ్ హరములకు 2 గంటలకులేచిరి.

మాలనా మోకతాలీగారి వాఙ్మూలము

మోకతాలీగారు జడ్జిగారి తాను జెప్పనది శాంతముగవినగోరిరి: నేను జ్యోతిరలను చాలకాలము నిలువను. ఈకేసు ఈ రాత్రియేముగిసినయెడల నాకుచాలసంతోషము. మాతల్లిమాతలోగాని మమ్మును వదలిగాని త్వలో కరాచీనుండి వెడలవలయును. నేను స్తీడరునుగాను. మాయన్న గారివలెను. శంకరాచార్యుల గారివలెను విశేషప్రజ్ఞావంతుడనుగాను నేనునన్ను సమర్థించుకొనయత్నింపను. నేనుదైవమునే నమ్మెదను. నేను చెప్పనదిసత్యము. దానిని ప్రాసిక్యూటరు పక్షమువారుగూడ నొప్పుకొనిరి. ఇండవ ముద్దాయియగు హాలపీ నిసార్ అహమ్మదుగారు ముతానుండి వెళ్లుచు జబ్బుగానుండుటచేకరాచీలోనికన్యాపాఠశాలలో బసచేసెను. ఆయన విషయనిర్ణయసభలో సభ్యులుగారు-కరాచీలో సభజరుగునపుడాయన ఆక్కడనుండుటచేయుపన్యాసమియవలెనని కోరబడెను. జగద్గురుశంకరాచార్యులగారును సహజసిద్ధిగాయనుపించువుల సానుభూతి జాపుటకాహ్వనింపబడిరి. శంకరాచార్యులుగారు వచ్చునప్పటికి కేమలూగారు పర్యవేక్షించుచుండిరి. నేను భిలాఫతుకార్యదర్శిని. మాడుపర్యాయము లానేకుహిమాచల ప్యంతము భిలాఫతు సమస్య సరిగపరిష్కరింపబడుటకు ప్రయాణమొనర్చి చాల మందితో కలసివనజేసితిని. మహమ్మదీయులకు భిలాఫతుముఖ్యమైనది రాజప్రతినిధిగారికి రాయబారము లంపితిమి. ఈసమస్యసరిగ పరిష్కరించిన సేగాని ప్రజలలో శాంతియుండదని తెలిపితిమి. రాజప్రతినిధిగారు తమసానుభూతిని గన్పరచుచుప్రధాన మంత్రిపద్ధతు రాయబారులకుప్రయాణము సేర్పాటుజేసిరి. ఇంగ్లండునకుజని కోటిరూప్యములశ్రయముజేసితిమి. కానిఅదియంతయు వృధాయాయెను. టర్కీ సంశ్లిసమయమున మరొకరాయబారము పంపబడెను. అదిగూడ వృధాయాయెను. నేను ప్రభుమమునుండి యుతిరుగబాటుదారుడనుగాను. నేను 17 సంవత్సరములు ఎక్సెజుకాఖాయం దుద్యోగము జేసితిని. నాపేరు పింఛను దారులపట్టి యందుగలదు. కానినేను పింఛనును దీసికొనుటలేదు. నాకు

చాలమంది అంగ స్నేహితులుగలరు. అంగ్లేయులు నామతమునకు శత్రువులని తెలిసికొంటిని. అట్టివారికి నేను స్నేహితుడుగ నుండజాలను. భిలాఫతులో సహాయముజేయువా రందరికిని నేను స్నేహితుడను. కలకత్తా వెడ్డివుడ్డుగారు క్రైస్తవుడు. ఐనను నేనాయనతో బొంబయినందు మా స్నేహస్థును గావించితిని. మహాత్మా గంధి పొందువు. కాని మాయోద్యమమున కాయన తోడ్పడుచుండెను. ఆయని మా నాయకుడు. కొన్ని విషయములలో గంధిగారును నేను భిన్నా భిప్రాయులము. ఐన ఆయనయు మేమును ఎట్లు పరస్పరసహాయముతో పనిజేయుచున్నామో ఆశ్చర్యకరముగ నుండును. భారతదేశమునం దెవరైన ఎల్లప్పుడు శాంతిచిత్తముగలవారును సంపూర్ణముగ నాలోచింపకుండ, కార్యమునకు గడంగనివారును యున్న యెడల ఆయన గాంధీగారే. మాయోద్యమము విఫలముగాలేదు భారతదేశమునం దేములజూచినను ఈ మాయోద్యమము ప్రబలింది. దేశమున నేగాక ఆఫ్ఘానిస్తాను టర్కీ, పర్షియా, అంగోరా, మెరాకో, ఈ జిల్లదేశములలోగూడ దీనిభ్యాతి విశదమాయెను. 31 వ డిసెంబరునకు దౌర్జన్యరాపిత్య ఆసహాయోద్యమము సఫలము గాకపోయినయెడల స్థితిగతులు సరిగనున్నచో దౌర్జన్యమునకుగూడ కడంగగలము. ప్రాసిక్యూటరులవలన ప్రభుత్వమువారిపనిసాగుదు. మేము ద్వీపాంతరములకు పంపబడినను ఇతర నాయకులు బయలుదేరుదురు. మహమ్మదీయులు గోరినది ఇచ్చుటడే ప్రభుత్వమున ముఖ్యమార్గము లేకపోయినయెడల శాంతియుండజాలదు. ప్రభుత్వము తనదోషముచూకొనవలెను. ప్రభుత్వమువారుజేయవలసినవిమూడుగలవు. భిలాఫతుసమస్య పరిష్కరించుట, పంజాబుదురంతముల జక్కజేయుట, సంపూర్ణస్వరాజ్య మిచ్చుట. తిరిగి కేసు మంగళవారముకోజూన విచారణ జరుగును ఆ దినమున జడ్జిగారు కేసువిషయమై జ్యూరీకి తెలిపెదరు. కేసు చాలనుచేకము కలిగించినను శాంతముగ నుండెను.

అమృతమునకు ఒకరకపుక హరిహంటల్ కాంపౌను కంపెనీనిగు నెమి పోర్ట్ బుల్ నేను యెంజికా వాయిలరు 120 లి. హెచ్. పి. గలది నూపర్ హిటరు డాంకి ఫీడ్ పుపు, అదనముగ ఒక నెట్టు మెయింజుబేరింగులు, క నెక్టింగు రాదా, వ్రాగులు మొదలగు సాధానలవైన పరికరము లన్నిటితో సహా అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నది. (3284 ఏ) J. C. Tosh Ltd., 24, Strand Road, Calcutta.

Wonderful కుష్టురోగనిచారిణి ఒక మహాత్ముని వల్ల లభించినది. కుష్టువ్యాధులను యేజాతి సవాయి నయనను మేహవ్యాధులను యాపుమాపును. అమృతముగ వీర్యవృద్ధి శరీరకాంతి కలుగజేయును. గుణములేదని ఋజువుజేసినుచో ఖరీదు వాపసు చేయబడును; పథ్యము లేదు. 1 నెలకు సరిపడు 80 మూత్రలు గల డబ్బా 1-కి రూ. 6-0-0 (873) యమ్. నుగ్నా రెడ్డి, గోపాలపురం, కొత్తపేట, గోదావరిజిల్లా.

బహుమానము వైద్యవిద్య ఆయుర్వాజ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, 27, చీనాబజారు, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృష్టి మాన్వలాభునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రికాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లచేత తిమా నాణు విచిత్ర వివోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, క్షమాతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట, భూమిపై గజముఎత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక డేయగులని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివెల రూ 4-0-0 అ. (2113-583) పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

అనవాయోగము

అనంతపురము కార్తిక శునియోగము

అనంతపురము మండలమునకు స్థితము లగు 19 స్థానములు 14 గు దరఖాస్తులు మూత్రమే అట్టించు నెలాఖరుకు వదిలినవి. దరఖాస్తుదారులలో కొంతమంది వాసానారి, కొందరి లక్ష్మయ్య, జాబారి లక్ష్మయ్యరావు (తాడిపర్తి) గార్లు ప్రతినిధులను మునుపంపలేదుగాన వారిదరఖాస్తులు చెల్లకుండపోయినవి. అనంతపురం పేరవార్డుకు, లోబారు పద్మనాభదాసు, అయిలారెడ్డి, అజీమరెడ్డి, గానాల రామమూర్తి, దొడ్లూరు గురుమూర్తి, రామకృష్ణ, అవాపీరు మహమ్మదు, కళ్యాణిల్లా, రాజీరావు, గుర్రపిట్టి, తిప్పయ్యగార్లు 11 గురును నియోజింపజేసి రాష్ట్రీయసభ ముద్వారా పూర్తి కావలసినసాము లింకను 15 కలపు వానికి నవంబరు 10 వ తేదీనకును దరఖాస్తు లందుకొనబడును. అదగభాస్తులను ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కార్తిక శునిసంఘమునకు పంపెదము. ప్రతినిధులను దరఖాస్తుతో గూడ పంపనిచో దరఖాస్తుచెల్లదని అనంతపురము మండలకార్తిక శుని సంఘాధ్యక్షుడు తిలకివార్త పంపెను.

తాడిపర్తి ప్రముఖులకు నోటీసులు

మందు వివరము. దేశకాంతికి భంగము గల్గునట్లున్నది కాన మీరు చెరి 1000 రూపాయలకు ఇద్దరిని జామీనును చెండు చేలకు పూచీకత్తును యియ్యవలెను అందులకు మీరు 8 వ తేదీని పాతకొల్ల చెరువులో గుత్తిపల్లా మేజిస్ట్రేటువెదుట హాజరు కావలెనని 1 వ తేదీ సాయంత్రము పోలీసు సబ్బయిన స్పెక్టరు తాడిపర్తిలో బొల్లి కొండప్ప, సులేమానుసాహెబులు, కొట్ల శ్రీనివాసాచార్యులు, ఎం. భీమసేనరావు, కర్నూలు మహమ్మదల్లి సాహెబు, సీసప్పగార్లకు నోటీసులనిచ్చెను వివరములు రేపు తెలుపబడునని నేడు తాడిపర్తి నుండి తిరిగివచ్చెడి. రాట్నములనిమిత్తము ఛోటానీగారి గొప్ప విచారము 5000 రాట్నముల నుచితముగా నిమగ్నమునకు మరితా రాట్నములను విక్రీయింపవలెనని వికయించుటకును యావద్భారత భిలాభతు సంఘాధ్యక్షుడు చోటానీగారు (బొంబాయి) వాగ్దానము చేసిరి మహమ్మదీయులలో భిక్షువస్త్రధారణమును ప్రబలచేయుటకు పీఠీపూరిక పనించిరి.

మహమ్మదాలిగారి కేసు విచారణ

శంకరాచార్యులవారిని వదలివేయుట

తక్కినవారికి చెరి రెండేండ్లు శిక్ష విధించుట

నవంబరు 1 వ తేదీని కరాచీలో జడ్జి జ్యూరుల సుద్దేశించి ముచ్చటించెను. జ్యూరులు కొద్ది కాలము లోనికేగి ఆలోచించుకొనినట్టి తీర్పుచెప్పిరి. మహమ్మదాలి పాకతాలి డాక్టరు కివలూగార్లకును తక్కిన ముగ్గురికిని మొత్తము ఆరేండ్లకి 117, 505 శిక్ష నులక్రింద ఒక్కొక్క శిక్షనుకు రెండేండ్లువలెనని విధింపబడెనుగాని మొత్తమునకు జంటగా ననుభవించవలెనని అందువలన అనుభవింపవలసిన రెండేండ్లుమాత్రమేగాని నాలుగేండ్లుకాదు. వారిపై కుట్రకేసు కొట్టివేసిరి. శంకరాచార్యులవారిని వదలివేసిరి.

న్యాయాధి పత్రి ప్రసంగము

1 వ తేదీ న్యాయాధిపతివాసిన దీర్ఘమగు విజ్ఞప్తికి రస్తాదారులలో జూరులకు వదిలి వినిపించెను. క్రిందికోర్టులో ను యాకోర్టులోను విచారణను గూర్చి ముద్వారాలలో నిర్దరాశేపించిరి, క్రిందికోర్టులో ఆకమమేమియును జరుగలేదు. క్రింది కోర్టులో ఆదిలోనే కేసును సెనన్సుకు పంపవలసి యుండునని సుజస్ట్రేటు తలచుట ఆక్రమముకాదు. అతడుచాల జాగ్రత్తగ లవాడగుటచే నట్లు యోచించుట తప్పుకాదు. ఈకోర్టులోకిత నుమాన్సుట యెంతమాత్రమును ముఖ్యవిషయముగాదు. ఆ ఆక్షేపణ ముద్వారాలు మొదటనే చేశియుండిన ఆలోచించుటకుపీలుంగును- వారలకు చేయలేదు. ఈకోర్టులో ముద్వారాలను గూర్చి చాల స్వేచ్ఛ యియ్యబడినది అపుడపుడు న్యాయస్థానగౌరవము (నావ్యక్తి గౌరవమును జూరరులగు మీ శక్తిగౌరవమునుగాదు) ను నిలుపుటకు నేను కొంత ముచ్చటించవలసి వచ్చినను మొత్తముమీద కాతీ న్యము వంకరుగారి కనికరమువంక నాభావము చాచ్చుగా కుంగినది మీరు వివరింపవలయును అనంతపురములకు విషయములన్నిటిని మరువవలెను. ప్రధానసేనము కుట్రదానిగుర్చియే మీ రట్లీపూయ వియ్యవలెను. ప్రయత్న విరహితమగు కుట్ర

కేసులో మీ అభిప్రాయము ఆలోచనామాత్రమే మీ ఆలోచనను సేననుసరింప జేడవకాదుగాని దీనిలోగూడ మీ యిష్టానుసారమే జరుపగోరెదను. తక్కినవానిగుర్చి మీ ఆలోచనని నా యిష్టానుసారము సేను చేసెదను ముద్వారాలపై సేనము రాజుదోహముగాదు ప్రాజుజనుగాదు. నాక వారు కుట్రచేయలేదని మీరు తెలిపినచో వారిని వదలుటయే కర్తవ్యము. గాంధీ రాయబారములను శ్వవహారమునుగూర్చి ముద్వారాలు చెప్పిన విషయములనుగూడ మీరు మరువవలెను. భిలాభతు ఆంధ్రోవా ఫలితములనుగూర్చి పత్రికలలో వ్రాయబడిన విషయములనుగూడ మీరు మరువవలెను. వారు భిలాభతు సభ్యులని కేసు గారేదు. మలబారు పిన్లమునకు వారు బాన్సులును సాక్ష్య చేసెలయునులేను. ఇక మీరు వానినిన్నిటిని మరువవలెను. వారివల రాజభక్తిని సానుచేయుటకు కుట్ర చేసిరి మూలకే సేను చేయబడెను. వ్యక్తి సంబంధములకు విషయములను మీరేమియును చెక్కచేయగూడదు. డిశంబరు 31 వ తేదీలోగా వారికోరికలను దొరకనమువారు తీర్చినివో మనలకందగ నును మాడెదనని 29 వ తేదీ శనివారమునాడు పాకతాలిగారు మనల పెదరించిరి. అట్టివాటలకు బడిసి మనము వారిని వారు నిజమున నేరము చేసినచో వదలగూడదు. ఏ ల న న మన మెంతికాలము బ్రతు క వ లె నో అంతికాలము ను బ్రతు కుట నిశ్చయము ఆయుర్దాయము కలవాని నెవ్వరును చంపలేకయు గాదు. వారిపెదరింపులకు బడియలేదని చాపుటకు వారు నిష్ఠానులని తెలిసియు మనము విడిచినచో దేశీయులకువారిపట్ల సానుభూతి ప్రబలమగును. ముద్వారాలలో కొందరు విద్వాంసులును పవిత్రచరిత్రులును కలరు. "వారు సన్మాన్మునే అనుసరించియు న్నుచో భగ్యస్వర్గుతులవలన వారికిమహావీరవారము కలిగియుండెడిదని చెప్పదగిన నాగరులే లేరు " అను వాక్యము కొందరికి వర్తించును. దేశకాంతికి ఏకీభావమునకును యిది మాదగముకాదు. ఇది అపరాధము కాకపోయినను కక్షలకును విభాగములకును కారణమనట నిశ్చయము వారేదారి ననుసరింపకున్న మహమ్మదీయమతమునకును భరతభండమునకును బ్రీతిపై సామ్రాజ్యమునకును గూడ చాల మేలుకలిగియుండిరి లా ముద్వారాలు సాన్స్ భాముని కొలువునందును ఆలోచనసభలయందును మహాన్నత పదవులం దుండక యిటుల నీ న్యాయస్థానమున నిందితులుగా నిలుచుట తటస్థించినందులకు మనకు చింతకలిగినను దానిని మనము తొలగ ద్రోచి వారు దోషులగుదురా కాదా అని నిర్ధారణ చేయవలెను. మన వ్యక్తి అభిప్రాయములను మనము పూర్తిగా మరువవలెను. టర్కికి దు ర వ స్థ క లి గి న ది. టర్కి సుల్తాను కుటుంబము నకు భా లి సా హా కుర్తున్నను లేకున్నను అనేక శత్రుత్వములనుండి వారాహాక్కును మహమ్మదీయ శుభాద్ధు కొటల రక్షణమును మతస్థలముల పోషణమును వహించి ఆ గొప్పమతమునకును నాగరికతకును మూలాధారమై ఆటలుంబు చలరారుమండెనుగాన ప్రతిచిన్న రాష్ట్రమును స్వతంత్రమున కొరునికొలలమున సట్టిమహారాష్ట్రమునకు స్వాంత్ర్యవ్యతి కలుగనున్నందులకు మనము సానుభూతిని మావలసీయెయ్యునది. కత్తివలన వచ్చినది కత్తివలనే పోయినది. జైకము కని చెంతనుండితిసుకొని నేగొకటిచ్చెను. దీనికి చింతపలనకొందరందురుగాని యిట్టిభావములతో పనిలేదు. సాక్ష్యమే మూలాభావమునకును మతముట్లు విధించిరి. మతనియమములను ప్రతిపాటుచు గురాబాంగనియము చెల్లదు అది మతవిహితముని రుహావుచేసిన నేరము కాజాలదని ముద్వారాలు చెప్పిరి. ఇది విషయము చెల్లదు. వారు సార్వభౌముల ప్రకటనల వాధారమును చూపిరి. సార్వభౌములు నియమబద్ధులు-న్యాయనియమము నుల్లంఘించుటకు వారి శక్తి అధికాగములేదు. రాజ్యక్రమమునకు నియమము భిన్నముగా నున్నట్లు కనబడినచో అది మన కిగ్రాన్మానిషయమని గ్రహించి స్వృతినియమమునే అనుసరింపవలెనుగాని ప్రతిపక్షమునకు సరింప గూడదు. కాని యిప్పుడే ద్విరుద్ధభావమనియునులేదు. అందరును తమతమమతసానుభూతుల స్వేచ్ఛగా ననుసరింపవచ్చునుగాని మతనియమ వ్యాజమున నితరులకు హానిచేయగూడదు. ఎన్నియోమతములన్నవి. భిన్నాభావముల ప్రతిపాదును మతవ్యాజమున గొప్ప నేరములను చేసెట్టి కొన జూయను అని న్యాయాధిపతి తెలిపి కరాచీ ఆనవతీర్మానము ప్రతిని వారరులకిచ్చెను. ముద్వారాల సంబంధమున విడిగా తెలిపెను. 6 వ ముద్వారా అటునిటు గాకుండ మహమ్మదీయులందరును మతనియమముల ననుసరింపవలెనని పలికెనని న్యాయాధిపతి చెప్పి సేనలరాజభక్తిని చెరువులకు చేసినవలెను వివరించెను. కరపత్రిములందు కరాచీతిర్మానమునుదూరంపలేదు. గాన వానిని ఏకభుత్తులగానిధియైనను ఏహెండ్రుడైనను సైనికోద్యోగులకు పంపియుండవచ్చున అనిన్యాయాధిపతి చెప్పి 505, 117, సెన్సు

లనుగుర్చిగూడ 70 నిమిషములు ముచ్చటించెను. మధ్యాహ్నము 1-30 కు బారరులు లోనికిపోయి 2-25 కు మరలివచ్చిరి. మొదటిరంగు సేరములను ముద్వారాలవలనను చేయలేదనిరి. హేజస్ట్రేటు ఆటర్నీ సంగీకరించెను. మూడవసేరమును 3-30 రాచారుల వారు త ప ప త కి న ముద్వారాలవలనను చేసెనని జ్యూరులు 5 గురిలో నలుగురు చెప్పిరి. ఆ సేరమునకు తక్కిన 6 గురికిని చెరిచిబడిండ్ల కరినశిక్ష న్యాయాధిపతి విధించెను. 117 క్రిందమహమ్మదాలిగారు సేరము చేసినది 1 గురు చెప్పిరిగాని మొత్తము రెండేండ్లు అనుభవింపవలసినశిక్ష ముద్వారాలెవ్వరును ఏమము చేయలేదని ఒక ఆసెనరు చెప్పెను. శిక్ష లేలచగానే అల్లాహా ఆకృగని భగ్ననిండిపోయెను. రెండేండ్లలోపున స్వరాజ్యము వచ్చును. మతవిషయమున నష్టభర్తు తప్పని మహమ్మదాలిగా రిరి.

నెలూరు నిర్బంధము

నెలూరు మండలమునందు మద్యపాన నిషేధాద్యమప్రచారము అత్యద్భుతముగాను, నిర్విఘ్నముగాను, బయ్యదముగాను జరుగుచున్న విషయము బుద్ధిభాగ్యము. క్లుప్తమున నెలూరులో సేక పర్యాయములు ఆరాభంగము జెంది, స్థానిక ఆధికారులు బహుశః ప్రజలలో భీతిని కలిగించుటకు ప్రచారములలో ముఖ్యులగు చతుర్వదుల రాఘవయ్యగారిని, సాటూరు సుబ్బరామయ్యగారిని తక్షాస్వృతి 290 వ సెక్షను క్రింత అరెస్టుచేసిరి. ఈ అరెస్టు చాల అన్యాయమైనది. నిందితులరువును సహాయవిరాకరిజావలయులలో నగ్రజన్యులు గాన రికుపక్షమున వాదించుటకు నేలం సెన్సరిని పెట్టలేదు. మాపట్టణమందలి సమేయజస్ట్రేటు కేసును నిచారించి నిందితులురు 15 ల జరిమానాను ఇయ్యవలయును. లేనియెడల రెండువారముల సామ్య జైరసాలశిక్ష ననుభవింపవలయునని ఈ దినము మధ్యాహ్నము తీర్పుచెప్పెను. జరిమానాను మేము చెల్లించము, సంతోషముతో గుభముగ జైరసాలకు వెళ్లెదమని నిందితులు బలికిరి. న్యాయస్థానమందు సమాజేతమైయుండిన ప్రజావాహార్యము యొక్క సంతోషమునకు మేరలేదు. నాగికరతాభివ్యులు మిన్నముట్టెను. నిందితులలో నొకరగు శ్రీయంతపాటూరు సుబ్బరామయ్యగారి సతీతికకు శ్రీమతి పాటూరు బాలనరస్వతి అమ్మగారు సంతోషము పట్టజాలక తమభర్తపాదములకు ప్రొక్కెను. ఆమె ఆత్మానందముతో భర్త గారి తో నిట్లుబలికెను. "మీస్థానమును సేవాక్రమించెదను. మీ ఆద్యుతరార్యమును సేను నిర్వహించెదను." విదేశవస్త్రములను సంపూర్ణముగ బహిష్కరింపుడు. మద్యపుష్కరయమును విజయముతో నాపివేయఁడు, తల్లెణపే ప్రభుత్వోద్యోగములను వదలివెట్టుడు అని శ్రీమతి బాలనరస్వతి అమ్మగారును ఆమె భర్తయుచేరి అచ్చట సమాజేతమైయుండిన ప్రజలకు, బోధించిరి. ప్రజలందరంతట నిందితులరువును నిష్కరింపవలెనని "సంజేమాతరం, గాంధీమహాత్మాకే" అని కేకలు చెట్టిరి. పోలీసులంతట నిందితులను జైరసాలకు దీసికొనివెల్లిరి అని నెలూరుమండలకాంక్షిసంఘకార్యదర్శి మారు నిస్స రంతివార్తను బుపెను.

దోకిపర్తి గ్రామములో 25 వ తేదీని, పాంచాల పరాభవ (పంజాబుగల్లు) అను నాటకమును రెడ్డియవకులు ప్రదర్శింప నుద్దేశులై యుండ పోలీసు సబ్ యిన్ స్పెక్టరుగారు యిద్దరు కానిస్టేబులుతో వచ్చి ఆరెస్టు చేసెదమని తెలిపించి నాటకం ఆడవలదని చెప్పినటులను ఆపివేసినటులును ఒకవిజ్ఞాపకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

పల్లెమూడి గ్రామములో 29 వ తేదీని తాతిసేని శ్రీరాములు గారయ్యధ్యక్షులక్రింది నొకసభ జరిగె ననియు, అపుడు సామాజికం జానకిరామయ్యగారు స్వదేశీవ్రతపీఠ మద్యపాననిషేధము, కిలాభతు నాయకుల నిష్పంథమున్నగు విషయముల గూర్చి యుపన్యసించిరి యొకవిజ్ఞాపకుడు తెలుపుచున్నాడు.

అమృతమునకు

చిప్పలమాదిరి కొనలు గలిగిజట్టియు, 100 పానుల బరువుగలదియు, 5 నిడివి X 1 1/2 డ్రెయిమిటరు గలదియు 200 ఖర డెడ్లీలు ద్రమ్యులు మావద్ద అమృతమునకు రయరగా గలవు. (8284) J. C. Tosh Ltd., 24, Strand Road, Calcutta

క్షయ రోగము

ప్రచురణసంఘము

ఈ రోగము వచ్చుటకు ఈ రిగవల చెప్పిన జాడలన్నియును ప్రసిద్ధములు:-

1. నీరముగావచ్చుట తోచుట. సాధారణముగా చేత్రాడిన పని చేసేటప్పుడు తల్లగా అలసిపోవుట. 2. కారణ మేమిచ్చి కడవకయే చిక్కిపోవుట. 3. తరుమగా నయి చేయుచుండుట. 4. ఎంతకొంచెముగా నయినను మూడునెలలవరకు పయిగాడగ్గు ఉండవచ్చు. 5. దగ్గినపుడు నెత్తురుపడుట. 6. కారణములేకయే బహుకాలము అశీర్తిగానుండుట. 7. ఎంతకొంచెముగా ప్రయాణమైనను ఊరి. తిరుగకపోవుట. 8. బహుకాలము వక్రమోష్ణి యయినను కొమ్మువోష్ణి యయినను కలిగి యుండుట. 9. ఒంటిలో నెత్తురులేకపోవుట. 10. సాయంకాలము లదు దిగు వెచ్చగానుండుట. ఇందు వచ్చుటయును ఉండుట.

దయచేసి చివ్వును లేవవలయునగునట్లు వెంటనే వైద్యునిలోను పుష్కలముగా వైద్యముగా వారి యింటిలోగాని వైద్యుని వద్దకు వెళ్ళి చికిత్సగాని తక్షణముగా చేయవలయునని వారు వయఃశిష్టము చేయవలెను. దగ్గుఉండవలయు మెట్టుమెట్టు చేయవలెను. నడవ మనుకొనరాదు. ఏదేమైనను మెట్టుపై గ్రంథలుగాని గంజలతోగ్రంథలుగాని పోసి నెట్టికెట్టుగా ఉన్నవలెయును, లేక, దాని ఎముకలలోగాని రొట్టెలలోగాని వెన్న పూసలలోగాని వాపును నొక్కియును ఉన్నవలెయును, లేక అది దగ్గుయన్న పక్షమందును, లేక, దాని పోషకద్రవ్యాలతోగాని నొప్పిగా ఉండి వికారములు కలుగజేయుచున్నప్పుడును, అది క్రమక్రమముగా చిక్కిపోవుచున్న పక్షమందును, విరు అట్లైన తక్షణమే వైద్యునికి చూపించి చికిత్స చేయవలెను.

క్షయరోగము రాకుండా ఉండటము ఏమిచేయవలెనంటే

1. సాధ్యమయినంతవరకు బలముగాను ఆరోగ్యముగాను ఉండుము.
2. సాధ్యమయినంతవరకు నీవు బయటిగా తిలకింపవలెను. మియింటిలోని గురులన్నిటిలోను బాగా గాలిపాటేట్లు చేయవలెను.
3. ఇంటిలో పొడిశీలము లడిగుల్లతో ఉడికించుకొనవలెను.
4. మితముతప్పి అన్నపానములను పుష్కలముగా తీసు. మితిమీరి కడవకరాదు. నీకు విసుగును చీదలమును ఆరేపాటును కలుగజేయరాదు.
5. మియింటిలోని క్షయము గంజి చేయవలెను.
6. దినదినము స్నానము చేయవలెను. చివ్వులో స్నానము చేయవలెను ఎక్కువవలెను.
7. దాగాగారి బాధక సామర్థ్యముల చూడవలెను పోకము.
8. చాలాజబ్బు పండినపుడు బిడ్డ బాగయ్యేటప్పుడు బయట విశేషముగా తిరుగరాదు. అలాగా ఇన్ ఫ్లూఎన్జా, టయఫాయిడ్ అనేవివచ్చునము, పొంగు, కత్తువాయిదగ్గు రోగము మొదలయినరొగములు కచ్చితముగా రుద్రులప్పుడు బయట విశేషముగా తిరుగవలెను.
9. సాధ్యమయినంతవరకు పేటెంటు (Patent) మందులను వాడవలెను.
10. ముదిరిన తీయరొగము గలవారిలో కలిగి బిక్కిపోటనే నివారించుము. లేక వారిలో ఒక్కగదిలోనే నివసించుము.
11. రోగకారకరొగము వచ్చియుండినవాడు ఉండి పోయిన పిల్లలను నివారించుము.
12. తీయరొగము వాడి యుండిన పిల్లలు, చివ్వులను, కంచములు, పళ్లెములు మొదలయిన వాటిని మెట్టు పుల్లముచేయించుకొంటేనేగాని అటు చుట్టివారిని వాడవలెను.
13. రాత్రిలందు చాలాసేపు మేలకొని చుండుము. నీకు చాలినికాగా నిద్రపోము.
14. శుభ్రముగా కడుగు పోషితో నీవు బాగుము.
15. అతి మిక్కిలి శుభ్రముగానుండుము.
16. క్రమదినమున పళ్లు తోముకొనుము.
17. నీ చేతికడల నొడ్డను శుభ్రముగా నుంచుకొనుము.
18. భోజనము చేయవలెనప్పుడు ముందుగా చేతులను కడుగుకొనుము.
19. మితిమీరిన పోవుపుడు, నీ పిష్టలను చేతికలను నడవలో ఉంచవలెను.

నీకి ఈజబ్బు వచ్చియున్నపుడు అది ఇతరులకు రాకుండా ఉండటము ఏమిచేయవలెనంటే:-

1. నీవుచే ఒకచుట్టిపాల్లో ఉమ్మిచేయుము. దానిలో సాధ్యమయినంతవరకు, లేక, లయసార్ (Phenyl or Ijcol) అనే యిదివస్తువును కలుపుము.
2. సాయంకాలముందు ఆపాల్లోని ఉమ్మిని తూములోపానానీ ఆపాల్లను ఉడుకు నీళ్లలో దాగాకడుగుము.
3. నీ చేతులములలో ఉమ్మిచేసికొనవలెను. ఎందుకంటే, దానిలో ఉమ్మిచేసినట్లే, ఆ ఉమ్మి దానిలో ఎండిపోయి యుండును. అందుకల్ల ఆరుములును బయటికితీసి వచ్చును దానిలో పురుగులు బయట వ్యాపించుతవి.
4. నీవు బయ

నూతన భారత ప్రభుత్వము

షిరోలుగారికి ఓడ్యయరుగారి ప్రత్యుత్తరము

లండనునగరమున విక్టోరియా లీగునందు సర్ వెలంట్టె ను షిరోలుగారు అక్టోబరు 10 వ తేదీన నూతనభారత ప్రభుత్వమును గూర్చి యుపన్యసించి, లే ప్రభువుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించి భారతదేశమును గురించి షిరోలుగారి కంటే నీతరు లెక్కువ దెలిసినవారలు లేరని నడిపిరి.

షిరోలుగారు తాము గతకాల కాలమంతయు భారతదేశమున నుండినవి చెప్పిరి. రాజకీయ సంస్కరణల గాంచిరి. ఈ క్రొత్త ప్రభుత్వము భారతదేశమును గురించి మన భావద్వేషములను అదగ్గములను అనుసరించుచున్నది. భారతీయులను స్వయముగ పరిపాలించుకొని క్రిగలవారిని జేయుటయే మన యా దర్శము. భారతీయులు కావలెనని కోరగా నీ క్రొత్త ప్రభుత్వ మియ బడెను ఇందులకు భారతకాలము అతివాదుల నోరు కట్టవలెను మనమనుకొనుదానికంటే భారతదేశము మహా సంక్రామమునందు బాట నెత్తున సహాయము జేసెను. పైనిక సహాయముగాక చాలా ధనసహాయముగూడ నొసర్చెను. సర్వగామానం తిరమిదిమనండియును సున్నపపాలననొరకు అంతోళనతిగి ప్రారంభించెను. సంస్కరింపబడిన కానకభూమి పనితీయుచుండగా నేను చూచితిని. ప్రతికూలముగలదు. క్రమాభివృద్ధిని వాంఛించు వారలు జయముందిరి. ఈ సంస్కరణలవలన నొక గొప్పలాభము జేసారనిది. ఇదివరకు భారతరాజకీయ జీవమునకు విముఖులగు నాంగ్లేయులు గాజీయములందు పాగ్గానగడిరి. ప్రస్తుతభారతదేశమును కష్టత్యము కలదు. దీనినొకపక్షమువారి ప్రమాత్రమే యారోపించుటమంచిది గాదు మామలాతిరగ బాటుకల నెన్నికపై ములువచ్చినను తుదకు మంచిలాభమే వచ్చును. ఈ సమయమున మిత్రవాదులు మనపక్షమున గలరు. అందుచే ప్రతిది మంచికొరకే వచ్చునని నానమ్మకమని నడిపిరి.

ప్రజాయ త్త ప్రభుత్వముగారు

సర్ మైకేలు ఓడ్యయరు గారిట్లు చెప్పిరి క్రొత్తయధికారమును వహించిన భారత విద్యాధికులు నూటికి 1 నియొక్క అభిప్రాయములే లేనియెడల ముందుకు. ప్రజలలోనూటికి 94 మంది మాత్రమే నయందుగూడ జరుపురాదు. ఎక్కువ అభివృద్ధి పొందిన దనుకొను బొంబయిపట్టణమున అభ్యర్థులను వోటరులకు బామ్మల చే దెలుపవలసి వచ్చెను. ఒక అభ్యర్థిని నీసాహసమును ఇంకొకనిని గుర్రముగాను, ఏనుగుగాను బామ్మలలోదెలిపి వోటరుల నుండి సమ్మతుల బుచ్చుకొనవలసి వచ్చెను. ఇందుచే ప్రస్తుతము ప్రజాయ త్త ప్రభుత్వము లేదని తెలియగలదు. అక్కణ్ణాక్తి యల్పసంఖ్యకులకు విద్యావంతులలో ఒక ప్రజలయందుగలదు. చాల నల్లసంఖ్యకుల భావములను తెలియబరచు సంస్కరణలనుండి విశేషము లాభముకొరకెదురుజూడవలెను. సర్ వెలంట్టెను షిరోలుగారు నుడిపిటుల నంతయు మంచికొరకే సంభవించునను నది నేనునమ్మను భవిష్యత్తును జూచినయెడల నాకు చేరువిధముగ గన్పించుచున్నది. ప్రస్తుతము కార్యవలు గావలయును వారు దొరకుటలేదు. క్రొత్తపాలనమునందు ప్రభుత్వము చాల బలహీనమయినది. ముఖ్యముగా న్యాయశాఖయందట్లున్నది. క్రొత్తపథలు వైద్యమును తగ్గింప వలయునని గోరెను. అట్లు చేయుటవలన మల బారు లో వైద్యము టికి పోవునపుడు చేతరుమారులు వాడితే, దాని ఉండుకొనే జేబు శుభ్రముగా కడగదగినదయి యుండవలెను. 5. నీవు ఇంటిలోనున్నపుడు నీకేమియి తుడిచినేయుటకు ప్రావేళికలను వాడుకొనుము. అప్పుడు వాటిని సులభముగా కాల్చినేయవచ్చును. లేక, వాటిని ఉడుకునీళ్లతో ఉడకజేటి కడవవచ్చును. నీవు ఎన్నడును నీయింటిలోని నేలమీద ఉమ్మిచేయరాదు. 6. నీముఖమును శుభ్రముగా చేడము చేసి ఉంచుకొనుము. 7. పిల్లల నోటిమీద ముద్దు పెట్టుకొనకుము. 8. నీవు వాడుకొనేగదియును పక్కయును ప్రత్యేకముగా నుండవలెను. 9. నీవువాడుకొనే గదిలెలును పానపాల్లలను పళ్లెములను ప్రత్యేకముగా ఉంచుకొనవలెను. 10. నీవు మాట్లాడటపుడుగాని, దగ్గటపుడుగాని తుమ్మటపుడుగాని ఒక కాగితమునయినను చేతిరుమాలువైనను నీనోటియెడల నుంచుకొనుము.

షిగడిలోనికీ స్వచ్ఛమయినగాలియును సూర్యని వెలుగును భారతముగా వచ్చునట్లు చేసికొనుము.

నూటికి రెండువంతున నిధిముచేసిన లయసార్ (lysc) విషపుగులను నాశనముచేయుటకు దివ్యమయిన. విరుగుడయియున్నది.

కొంతతక్కువచేయబడెను. సెప్టెంబరు నెలలో మలబారునందు కావలసినన్ని పంటలములు లేనని పిర్యానువచ్చెను. తిరుగుబాటు సంఘములు పోయినను కారణమున నిష్పంధ కానముల తీసివేయవలెనని ఈ సభలు నిర్ణయించెనని చెప్పిరి.

కార్మికేలు ప్రభువుసంస్కరణలు తాముకొనిన పరిణామమును జూడలేదని చెప్పిరి. కాన ఆని వారియధీనమున లేదు. అంగ్ల భారతజాతుల పరస్పరసహాయమునై భాగ్యదేశభావిదశ యాధారపడియున్నదని నడిపిరి.

నేరస్థులు చెరసాలనుండి తప్పి ముగ్గుని ప్రయత్నించుట

లాహోరు, నవ. బరు 1:- ప. బాబు ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఆదివారము నాడు సాయంత్రం 6 గంటలు కాగానే కేంద్రకారాగృహము యందు మేలు ననుభవించుచుండిన నేరస్థులు కొందరు బయటికిలుపును శ్రద్ధలు చేసి తప్పించుకొనుటకు యత్నించుచిరి. వీరి నాయకులు కొందరు తత్ర ఇమే ఆఫీసు నందలి తెలివోనును ధ్వంసము చేసిరి. ఒక వార్డుకును కొట్టిరి. అంతట తుపాకులను కాల్చి, నేరస్థులను బాపలికి తఱిమిచేయవలసినవచ్చెను. ముగ్గురు మృతినొందిరి. ఇద్దరికి కర్రదెబ్బలు విధరితముగా తగిలెను. కొలదిమంది వార్డుకు చిన్ని దెబ్బతగిలెను. అరగంటలో శాంతి క్రమములు వెలకొల్పబడెను. పోలీసువారు దీనిని గురించి విచారించుచున్నారు. తుపాకుగండ్లదెబ్బలు తగిలిన వారందరు సులభముగా గుర్తింపబడిరి.

బెంగళూరుకా ప్రభుత్వము కళాకాల గత పదివర్సలందు లండెట్లు పనిచే రూచుండినదో విచారించి ఇకవిడట అకళాకాలవిమర్శమును ద్రోక్తవలయునో కనుగొని, ఇఫారసుచేయుటకు గవర్నరు జనరలు గారిక కమిటీని నిమింపించిరి. అంగ్లదేశమందలి కేంద్రీడ్డి విశ్వవిద్యాలయ. మందలి రసాయనశాస్త్రజ్ఞులు సర్ విల్లియంపోపు కే. బి. ఇ. యఫ్. హెచ్. యస్. గా రాకమిటికి అధ్యక్షులు. ఇతరసభ్యులచేరు వాయచేయవలసినవలెను గురించినవివరములు త్వరలో ప్రకటింపబడెను.

కొండెరం గ్రామంలో (పితాపురం డివిజన్) జిల్లా సంఘమువారి సంగినరు 25-0-0 లు, గ్రామస్తులిచ్చినరు 60-0-0లతోను రాటుములు దూది కొనబడెను. నూతన బాగుగా జరుగుచున్నది. 28-10-21 తారీఖున గ్రామములో జరిగిన సభలో కరాచీ తీర్మానమును గూర్చి ఉపన్యాసములు జరిగి తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

నందిగామతాలూకా జగ్గయ్య పేట గ్రామమును అది వారము యుదయమున (నీ పా వ తి) స్వరాజ్యభిషేక సంఘము వారు బయలుదేరి యింటింటికీ వెళ్లి విదేశవస్తువులను అడిగి తీసుకొనిరి. సాయంత్రము 4 గం. నుండి బహిరంగసభ 2.0.0.0. మ-రా-రా- గోనుగుట్ట వెంకటసుబ్రహ్మణ్యంగారు, ముల్గుసుబ్రహ్మణ్యంగారు, యాశ్వర్థ ప్రగడ భగవాన్ భారతగారు, సాధు రామకృష్ణయ్యగారు ప్రవచించిరి. విదేశవస్తుదహనము 4 గం. నుంచి 6 గం. వరకును రాత్రి 8 గం. నుండి 11 గం. వరకు జరిగెను.

మైసూరువార్తలు:- 29, 30-10-1921 సం॥ తేదిలను మైసూరు సద్యద్భావతాలాభసమునందు రెండువెద్యభలు జరిగినవి. సంపదభ్యుదయ యనుకర్నాటక దినపత్రికా సంపాదకులగు మ॥ యం. నేకటకృష్ణయ్యగారు సభాధ్యక్షమునునొందిరి. మచిలీపట్టణమునందలి ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలో పాధ్యాయులగు కొండిపర్తి వీరభద్రాచార్యులుగారు మొదటికోజాన జాతీయ విద్యునుగూర్చి ముచ్చటించుటవారే ఆదిమునను మధ్యచదివినమునను రాజమహేంద్రవరమునను గానాల రామమూర్తిగారు స్వదేశీ గూర్చి విక్రివి గంభీరముగా నుపన్యసించిరి. సభ్యులలో చాలమంది విదేశవస్తువులను విదేశీవస్తుదేశవస్తువుల ధరించుటకు నిశ్చయించిరి.

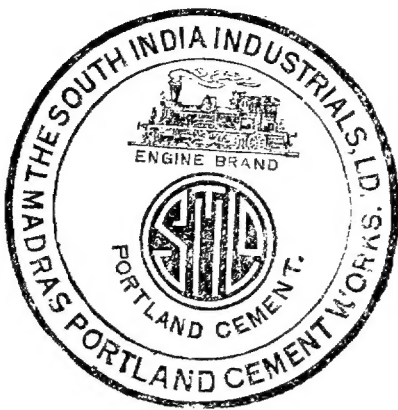
గుడివాడతాలూకా గురజగ్రామములో, మహారాజ శ్రీ ఉప్పలపాటి బ్రహ్మయ్యగారు ఉచితముగా నేతనెత్తుటకు తమమేడలో సాలిపేస్తర్లను నియోగించి కిగియేర్పాట్లను చేసి నారు. కార్మికులతీర్మానము ననుసరించి పాతకాలము బహిష్కరించిన ఒక స్కూలుపైను ఒక యఫ్. ఏ. విద్యార్థులకు ఇంకను నలుగురు యువకులను ప్రస్తుతము నేత నెత్తుకొనుచున్నారు. బుద్ధిశాలకు నేత అతిసులభముగా మహానుభావులు మానములలో సాంతముగా నలవడగలదు, గాన విద్యార్థుల కాదలచినవారు త్వరలో దరఖాస్తులు పంపుకొనినయెడల చేరుకొనబడుదు రని గురజాచార్యుల లొకరు ప్రాయశ్చయన్నారు.

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

“బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు” “ENGINE” BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూ రాజ్యములు
గనులు త్రొవ్వ కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇండ్లు కట్టువారు

అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలననగా:-

1. మాయొక్క “ఇంజిన్” బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుద్ధమైన మూలననుభవతో చేయబడుచున్నది.
  2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
  3. అనేకరకముల చేయక, ఒక్కరేరకము ఎంతవఱగా చేయవచ్చునో అంతవఱగా చేయబడుచున్నది.
- వైద్యుని కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలము సిమెంటులొక్కటే అందరికిని తెలిసియున్నది.
- సిమెంటు తీయవచ్చు “ఇంజిన్” బ్రాండు అడిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు ప్రతిభములు కలగ జేరవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసంజేహములు యుండినను మాకు వ్రాసిన వివరముగా వ్రాయగలము.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వరుక్కు

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్

పోస్టు పెట్టె 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

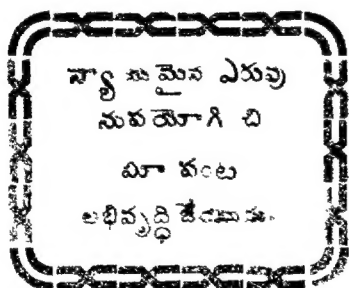
(8049)

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83

మా ప్రత్యేక పు ఫర్టిలైజరులను

వడ్డు, చెఱుకు, జొన్నలు,
తొంకాయ, పొగాకు
మొదలగు కంటిలను
వండించుటకు
ఉపయోగింపుడు.

చేవలపొడి యంత్రములచే
తయారుచేయబడిన
చేకల ఎలుపు
ఎముకల పొడి
మొదలగు వాటికూడ
ఉపయోగింపుడు.

ఇతర వివరములకు భరణము ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి తెలుసుకొనుడు:-

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

ట్రీచూరు. (మలబార్ కోస్టు)

INDIAN FERTILISERS, Limited.
TRICHUR. (Malabar Coast)

ఈ కంపెనీ మద్రాసు చలమయ్య, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా ఎస్. డి. కృష్ణచయ్యగారి, ద్వారక, మధురజిల్లా. సి. ఆర్. రామచంద్రారావు, భోర్లు, నాసిక్. టి. ఆర్. రామచంద్రన్, శ్రీపెరంబూరు, చెంగల్పట్టుజిల్లా. ఆర్. పిల్లలొకానాది తిరుచూరు, తంజావూరు జిల్లా. టి. ఎస్. వెంకటేశ్వరయ్య, సవాస్తిగానం, తిరువల్లీజిల్లా. 301.

మేలగు పాంతుక కలములు (1514)

బ్రాహ్మణులు	8.0-0	నెట్టువూరు	205	2.8-0
స్వామి	4.8-0	"	200	2.0-0
కామరాజు	7.0-0	జాగ్రత్త		2.8-0
తెండి క్షిప్ర	0-18-0	పాదాక్షిప్ర		0-2-0

గిరి ప్రదర్శన, వైవనర్శన, బ్రిటిష్ శివ, మద్రాసు.

నిర్వహణకు తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ బోధనములు.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో చొరకును.
తెలుగు భాషయందు గాని, ఇంగ్లీషు భాషయందు గాని
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
19, హార్బర్ రోడ్, మాంటోరోడ్ - మదరాసు.

వైద్యరత్న పండిత
డ. గోపాలాచార్యగారి

అమృతమలరత్నం

శరణును కండ్లను సర్వనా కాపాడును
అన్నివిధ కణ్ణులములను బోగొట్టును
పాస్యనొప్పులను దూరము జేయును
కణ్ణులను నిర్మూలముజేయును
ఏననకొగముల రానివ్వదు
మెదడుకు బలము కలుగజేయును (బు)
కర్ణరొగములను నశింపజేయును
కండ్లకు చలనజేయును
అపస్మారముల దూరముజేయును
తలనరములకు బలమునిచ్చును
నేత్రరొగములకు హితము
యూగ్మలను బోగొట్టును
తలచుండును బోనణచును
వెంట్రుకలను నెరయకుండజేయును
నెరసిన వెంట్రుకలను నలుపుజేయును
యోచనచేయువారికి మిక్కిలి హితకరము
మాడుపోటును నిర్మూలము జేయును
విద్యాధులకు సర్వవాహితము
చర్మరొగులకు మంచిజేయును
తలచుంటును మాన్యును
అధికనిద్రను తగ్గించును
నిద్రలేమిని బోగొట్టును
దీని గుణములు అనుభవజ్ఞులకు వెలుగును.
వెల బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0.
ప్యాకింగు పోస్టేజీప్రత్యేకము.
క్యాటలాగు ఉచితము.
ఆయుర్వేద శాస్త్రము,
41, ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

పాల్వపు వెంకటాచల పండితుల
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపదమగు
శ్రీ కామయవార
కస్తూరి మాత్రలవలె

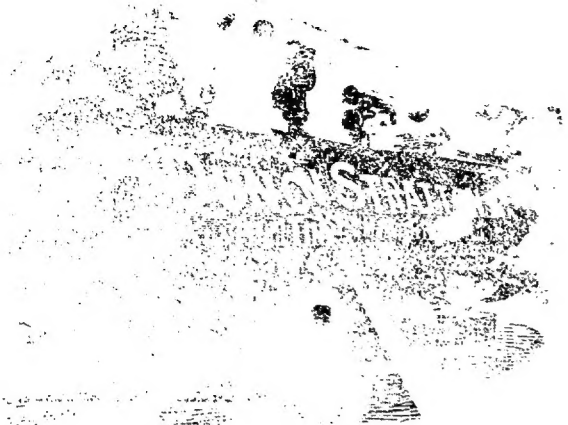
సర్వాత్మమగుణకారియగు దివ్యవక్తవలె
జగత్పితామహుని ధారాళముగా చెప్పవచ్చును
వీటిలో అక్షరవరమైన యే వస్తువు జేరలేదు
గావున అపుడు పుట్టిన శత్రువు మొదలకొని
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరకును సంజేహములేక
సేవించవచ్చును. ఈ మాత్రలు 8 నుండి 5 క
రకు తొంటూలములలో గాని లేక కట్టి లోతి
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన
చిల్ల మందము అస్త్రము మలబద్ధము చిలి
వచ్చును వ్యర్థము మలేయియావ్యర్థము కరము
వాతము, దగ్గు, పడికము వరముల కొట్టి చల
హిత ఇంపు ఎంబా డేరు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులకు ఔషధము రాలివచ్చును. బుద్ధులకిగ్గి శరీర బలము
నింపిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును విశేషము ముద్దులకల
దిన గురువ్రాసిన వ్యాపారములు అపాధ్యాయములు విద్యాధులు
భూమిశ్రీలు కూడ ఈ మాత్రలను సేవించి గుణములు పొగ
డు చున్నారు. 250 మాత్రలు కల సీసా 1-కి వెల రు 0-4-0
ఒక సీసామొదలు 6 సీసాల వరకు పోస్టేజీ 0-4-0 ఒకేసారి
6 సీసాలను తెప్పించిన పోస్టేజీతో రు 1-8-0
12 సీసాలు " " 2-18-0
25 సీసాలు " " 5-3-0
అన్ని దుకాణములందు దొరకును
శ్రీ శీతారాఘవ వైద్యశాల
(301-594) మైసూరు.
తంజి చిరునామా - పండిట్ మైసూరు.

DUNCAN STRATTON & Co.

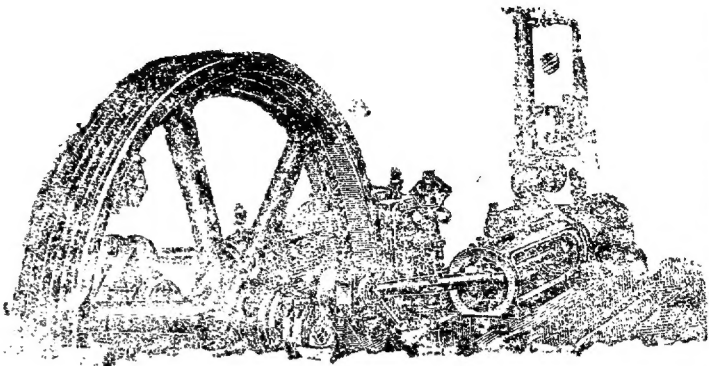
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

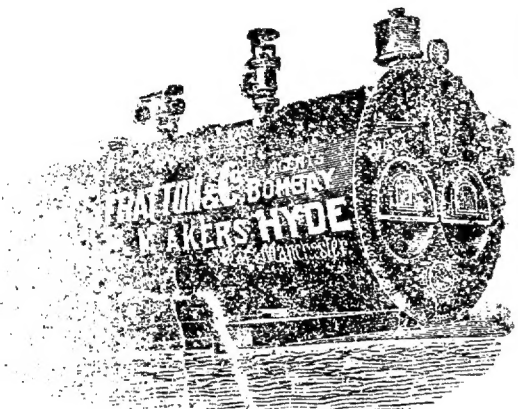
ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంజనీర్లు, 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

చోడపు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందును — డయామీటరు
అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 అం
వరకు యిస్తును.
స్టీమ్బోయింగు ప్రెసురు
80 పౌండుల మొదలు
160 పౌండుల వరకు వస్తును.

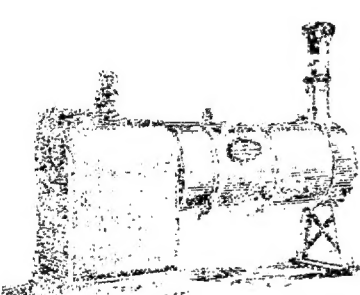

స్ట్రాటన్ స్టీల్ కార్నిష్ బాయిల్స్.

స్ట్రాటన్ స్టీల్ లంకామెరు బాయిల్స్.
చోడపు 24 అ. మొదలు 62 అ. వరకు వస్తును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. వరకు వస్తును.
స్టీమ్బోయింగు ప్రెసురు 100 పౌ. మొ. 250 పౌ. వరకు వస్తును.

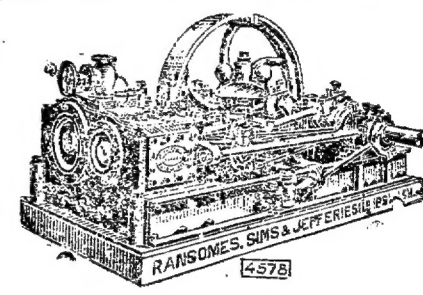
బోకో మల్టిట్యూబుల్ బాయిల్స్.
స్టీమ్బోయింగు ప్రెసురు 80 పౌండుల మొదలు
100 పౌ. 120 పౌ. 150 పౌ. వరకు వస్తును.

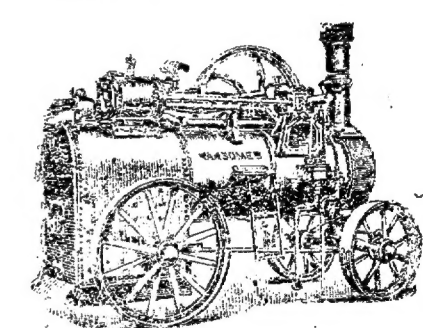
స్టీమ్బోయింగు ప్రెసురు 80 పౌండుల మొదలు
100 పౌండుల వరకు వస్తును.

ఈ క్రింద తెలుపుబడిన వాటిని
సప్లయి చేయుదుము.
దూది జన్సింగు మెషినరీ, వాటిసామానులు
దూది ప్రెస్సింగు మెషినరీ
దూది స్పిన్సింగు మెషినరీ
దూది పీచింగు మెషినరీ
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిల్స్
కోల్ ల్ ఫైవర్ మిల్లింగు మెషినరీ
నూనె మిల్లు మెషినరీ
మంచుగడ్డచేయు మెషినరీ
పప్పు బియ్యముచేయు మెషినరీ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషినరీలు
కాగితపు, పుస్తకసాయ సంబంధమైన కొరములు
కిరగక నూనె వదులు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ ట్రాబింగు (ప్లాట్స్) కొరములు
శేతులు వర్క్సుసాపు కొరములు
స్టీలు సాప్టింగు, కట్టింగులు, వెల్డెస్టాన్లు
కాట్ బరక్ అందు కాన్క్రెట్ విరగ్ ఫుల్లింగు.
వగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

నైట్ బైనెడ్ కాంపౌండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.
(కాకకుమార్తె మొనముంది పోల్ తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపౌండు ఎంజినులు.

బోర్న్-ల స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము ప్రెసురు 120 పౌండుల గలవి.
కాంపౌండు — హెన్రీ, బో, ప్రెసుర్ సిలిండరు.
స్టీము ప్రెసురు 150 పౌండుల గలవి.

విదేశములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాన్లు ఇంజనీర్లు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేసల్ బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అమతాంజనము అన్ననొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైశ్యము, పడిశము, రొమ్ముపడిశము, తలనెప్పి, వాయువునొప్పులు,
పొట్టు, బెజుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
చక్కని దబ్బిలో సకల కల యు 0—10—0; దబ్బ 1—3 యు 8—12—0. పోస్టుఖర్చులు కలు.

అమృతాంజనం డి.పొ. } 109, ఫెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

